

Matej
Bor

Gospod Bog na svoji zemlji

Do neke mere filozofska farsa

UVODNA BESEDA

S to svojo »do neke mere filozofsko norčijo« ali burko sem se skušal oddolžiti tistemu delu samega sebe, ki ga veseli razpravljati o neveselih vprašanjih sveta na vesel način. Veselje pa je vselej pokvarjeno, če mu nadeneš prehude uzde. Svojemu v tej burki jih nisem. Pustil sem, da se razživi, kakor mu je drago.

O čem govorim, bodo povedali bogovi, ki v igri nastopajo, bolje kot bi mogel povedati jaz. Eno pa je go-

tovo, da govorim več o ljudeh kot o njih. O ljudeh na sploh – in o ljudeh tega veka, ki spreminjajo svet tako nemilo, da se arhangelu, ko se vrne nanj, milo stori pri srcu, ko ga primerja z nekdanjim rajem na zemlji. Jehova, ki je tako dolgo spal, da so ljudje njegov svet popolnoma spremenili, pa se v svet in vse, kar je v zvezi z njim, zaljubi – vrže se v življenje in uživa nad njim in v njem tako željno, da mu niti na misel ne pride, človeku odvzeti prometejski ogenj, ki ga je dobil od bogov, čeprav ve, da človek z njim ne ravna preveč previdno. V primeri z bistvom stvari, skritim pod videzom, se odloči za videz. Z drugo besedo – ko izbira med resnico bistva in lepoto videza, seže po lepoti videza.

Morda se bo to ali ono gledališče, če ne jutri, pa pojutrišnjem odločilo, da igro uprizori – navzlic njenim sklepnim besedam, da »kdor je filozof, zapusti gledališče pred koncem igre, ker ni nobene, ki bi bila do kraja filozofska.« Tudi ta ni. To je morda njena slabost in vrlina hkrati. Tudi igra, ki ji je ime življenje, je takšna. Ko bi bila do kraja filozofska, bi jo morda marsikdo zapustil, še preden bi bila pri kraju. Tako pa vztraja, ker norčavost, večna spremljevalka modrosti, jemlje modrosti nekaj od njene slovesnosti. Pompa mortis magis teret quam mors ipsa. Res. Pa tudi pompa vitae.

Slovinci smo še vedno težak narod, zato naš duh le redkokdaj poleti v neznane prostore med nebom in zemljo, in če poleti, mu poide sapa le prekmalu. Vendar tudi za take vrste poletov je treba vaje. To do neke mere filozofska farsa je ena izmed njih. Upam, da ne zadnja, kar se mojega peresa tiče – nikakor pa ne prva. Nekaj podobnih poletov sem že tvegalo – od *Belih vod* do *Plesa smeti*.

Vsakdo, ki bo bral mojo »norčijo«, morda ne bo vedel, da se v nji skriva tudi Einsteinova groza pred pratujo resničnostjo, ki jo je odkrival, ko je prodiral v bistvo stvari. Tisto bistvo, ki se zdi Jehovi pusto in prazno, se je zdelo pusto in prazno tudi Einsteinu – zato je bil tem bolj zaverovan v čudoviti videz, nastajajoč iz zakonov, skritih za njim. Kot vemo, se je tudi Einstein spraševal, kaj je bolj resnično – bistvo ali videz, zakonitost, po kateri rastejo rože, žuborijo studenci, plešejo noge očarljivih deklet, odme-

vajo simfonije Beethovna po naših notranjih vesoljih – ali ta zakonitost sama.

Jehova – bog, ki je ustvaril zemljo vsaj v moji bufonadi – se je odločil za rože, ptice, studence, lepoto, pa tudi za norčije tega sveta – a žal se je moral vrniti nazaj v svoja nebesa k bistvu stvari, da bi tam sanjal o svoji zemlji in svojih ljudeh. In hrepenel po tem, da bi se znova učlovečil.

V bistvu torej ne gre za bistvo stvari – temveč za hvalnico življenju. Takšnemu, kakršno pač je – in kakršno bo, ko prometejskemu ognju še kaj dodamo. »Recimo kanec ali dva božje misli«, kot pravi Jehova, arhangel Gabriel pa brž previdno doda: »Ampak ne vaše, vaša je preveč pozemska.«

Sklepna misel je paradoks: bistvo stvari ni bistveno, bistven je njihov videz. Tudi v mojih bogovih in angelih je več človeškega kot božjega v ljudeh.

M. B.

OSEBE

JEHOVA

1. BOG

2. BOG

3. BOG

4. BOG

ARHANGEL GABRIEL

ANGEL KURIR

ODPOSLANEC PRABOŽJEGA NADNAMSTVA

KMET

HUDIČ

STEVARDESA

1. KOMANDOS

2. KOMANDOS

3. KOMANDOS

PEDIKERKA

PRIMARIJ UMOBOLNICE

STREŽNIK

PRVI ČLOVEK

ZADNJI ČLOVEK

FILOZOF

Bogovi, angeli, potniki v letalu

Prvo dejanje

NEBESA

3. BOG. Zbrali smo se tu na tem mestu, da bi ugotovili, kdo je odgovoren – ARHANGEL. (*Zavedajoč se svoje nepomembnosti, vendar si le dovoli, kot kakšen sekretar*) Čemu vse to? Se ne bi raje pogovorili po domače? Iz srca v srce.

1. BOG. Bogovi nimamo srca. Kaj bi z njim?

JEHOVA. (*Ki se še ni povsem prebudil, nastopi zehajoč*) So izjeme, ki potrjujejo pravila.

4. BOG. In kdo naj bi bil ta izjema?

JEHOVA. Jaz.

(*Splošen smeh*)

4. BOG. Da bi vas – mar niste nikoli brali svoje biblije?

JEHOVA. Ne. Zakaj naj bi jo bral? Biblija je bila napisana za ljudi, ne zame – Jehovo.

4. BOG. Mislim, da vseeno ne bi bilo slabo, če bi jo vsaj površno preleteli.

Če bi jo, bi videli, da tudi vi niste noben angel.

JEHOVA. Seveda ne, saj sem bog.

4. BOG. Predlagam, da izvolimo delovno predsedstvo.

1. BOG. Delovno predsedstvo! Ko sem dobil povabilo, je bilo rečeno, da bo to sodišče, ne pa sestanek.

3. BOG. Tako je.

1. BOG. Vse kaže, da se mi, predstavniki kozmosa – se pravi reda – še dolgo ne bomo znebili ostankov kaosa, se pravi nereda.

4. BOG. Predlagam torej, da pride na dnevni red nered na Zemlji.

1. BOG. Dnevni red! Ste preslišali mojo pripombo? To je vendar sodišče – in mi smo sodniki, ki sodimo Jehovi.

GLASOVI. Tako je. Tudi jaz mislim, da mora biti tako.

4. BOG. Prav – ne bom ugovarjal. Jehova, ste slišali?

JEHOVA. (*Ki se mu še drema*) Kaj pravite? Kako?

4. BOG. Ste slišali, kar sem rekel?

2. BOG. Pa ne da bi spet zaspal?

1. BOG. Že odkar ste zmašili iz ilovice tisto bitje, ki mu pravite človek, ne počnete drugega kot spite.

JEHOVA. In kaj zato? Dal sem mu svobodno voljo in zato lahko dela, kar hoče.

4. BOG. Medtem ko vi dremate. Jaz, odkar sem ustvaril svoj svet, še nisem zatisnil očesa.

JEHOVA. Pa je vaš svet zato kaj boljši? Srečnejši?

4. BOG. Če menite, da naj bo to sodišče – prav. Sedimo torej in sodimo obtoženemu Jehovi. Jehova, vstanite!

JEHOVA. Saj že stojim.

4. BOG. Kljub temu vstanite. – Vaše ime?

JEHOVA. Jehova menda.

4. BOG. Rojeni – kje, kdaj?

JEHOVA. Ne vem, ne vem.

4. BOG. Vaš oče?

JEHOVA. (*Zazeha*) Ne vem.

KURIR. Nek prerok.

4. BOG. (*Ga premeri z očmi, češ kaj pa se ti vtikaš v to*) To je neumnost. Prerok ne more biti oče boga.

1. BOG. Na Zemlji je vse mogoče. Tudi to.

JEHOVA. Da, na Zemlji je vse mogoče, ker je človek svoboden. Tako kot jaz. Moji ljudje so ustvarjeni po moji podobi.

2. BOG. Saj to je ravno tisto. Preveč so vam podobni.

JEHOVA. Kaj je narobe na moji Zemlji?

1. BOG. Marsikaj – če ne vse.

Nastopi ODPOSLANEC

JEHOVA. Kdo pa je spet to?

4. BOG. Odposlanec Prabožjega Nadnamstva.

ODPOSLANEC. Obtoženi ste, prvič, da ste, ko so se bila snovala obljudena otočja v vesolju in vam je bil ponujen projekt Zemlja, iz častihlepja, ki je bogovom tuje, ali naj bi jim vsaj bilo tuje, zatajili, da vam za ta projekt manjka predizobrazba. Drugič, da ste potem, ko je bil projekt že realiziran, svoje delo zanemarili in ga prepustili slepemu naključju. Tretjič, da ste Prometeju pomagali ukrasti božji ogenj –

JEHOVA. Jaz? Saj ga niti ne poznam. Kdo je ta Prometej?

ODPOSLANEC. (*Ne da bi se menil za njegovo pripombo*) S tem so bili oškodovani ne samo bogovi, pač pa tudi človek sam, ker mu hrepenenje po popolnosti jemlje veselje do bivanja na Zemlji, ki je nepopolna, obenem pa ga navdaja z željo, da bi bil več, kot je: ne človek, temveč bog. Ali vsaj Nadčlovek.

4. BOG. Kar se je v teku zgodovine izkazalo kot ena njegovih poglobitnih nesreč.

ODPOSLANEC. Četrtrič, malomarnosti v opravljanju službe. Zaradi tega se je v teh tisočletjih, kar dremate, človek tako nevarno oddaljil od Adama, da ni več ničemur podoben – razen vam, Jehova. In to ni dobro, ker ste vi, kot je znano, nagnjeni k površnosti, maščevalnosti, brezbriznosti, častihlepnosti, oholosti, neiskrenosti, neodgovornosti –

JEHOVA. Ej, ti, nehaj, če ne –

ODPOSLANEC. Petič, obtoženi ste, da ste človeka napravili za svojo igračko, ki pa ste jo zavrgli, brž ko se je pokvarila, kakor razvajen otrok, ne da bi jo skušali popraviti. Šestič, ničesar. Sedmič, brezbožnost.

JEHOVA. (*Debelo pogleda*) Brezbožnost! Saj sem vendar bog!

4. BOG. Ne prekinjajte.

ODPOSLANEC. Človek, ki je brezbožen, je še vedno človek, bog, ki je brezbožen, pa ni več bog.

JEHOVA. Gospod –

ODPOSLANEC. Odposlanec, vaša Odsotnost.

JEHOVA. Res je, vedno sem bil odsoten, ker je prisotnost boga neprijetna. Mislim, da so mi ljudje za to hvaležni. Ko bi bil venomer prisoten, bi ljudje že zdavnaj zahtevali, naj se jim nakaže drugo, prijaznejše stanovanje kje v vesolju. Bog mora biti, ampak skrit – tako skrit, kot sem bil jaz in sem še.

4. BOG. Pod pogojem, da bdi nad svojimi bitji.

JEHOVA. (*Se popraska za ušesom*) Bdel nisem. To je res.

ODPOSLANEC. Osmič, vse to je povzročilo, da se je Zemlja spremenila v teh tisočletjih, kar spite, v enega najbolj problematičnih planetov, ne le v galaksiji Rimske ceste, temveč na sploh –

JEHOVA. Koliko ste rekli? Sem slišal prav?

4. BOG. Tisoče let.

JEHOVA. In kaj sem delal ta čas?

4. BOG. Spali ste, dragi moj Jehova.

JEHOVA. (*Resnično začuden*) Spal? In zakaj me nihče ni zbudil?

4. BOG. Čakali smo na zapoved od zgoraj. In ker zapoved ni prišla –

ODPOSLANEC. Spali ste torej in spustili človeštvo v vajeti.

JEHOVA. Čemu ga voditi na vajetih? Saj ni konj.

1. BOG. Ker ste ga spustili v vajeti, je pobezljalo.

ODPOSLANEC. Že tisoče let se ubija in kolje.

JEHOVA. To se je že prej.

4. BOG. Ampak drugače. Prej se je pobijalo z meči –

JEHOVA. (*Pogledala malo bolj bistro*) Kam so dali meče? Zapovedal sem

jim, naj se bojujejo z meči – ne vem več zakaj, vem pa, da sem jim tako zapovedal. Kaj pa počno, če se ne bojujejo z meči? Ležijo v senci in buljijo v zrak? Se pravi, da je na Zemlji mir? Mir, v katerem uspevajo samo slabiči?

4. BOG. Ne, brez skrbi, na zemlji ni miru.

JEHOVA. Kaj pa potem, če so odložili meče?

4. BOG. Bojujejo se z drugačnim orožjem. Takim, da se celo bogovom lasje ježijo.

ODPOSLANEC. Ko ste človeka izgnali iz svojega raja na Zemlji –

JEHOVA. Izgnal sem ga, ker je rabutal moja najboljša jabolka. Najboljša jabolka! Tega ne trpim. Niti moje spremstvo, moji angeli, ki si, kakor sami veste, vse dovolijo, se jih niso smeli dotakniti.

ODPOSLANEC. (*Hladno ponovi*) Ko ste izgnali človeka iz svojega raja, se je začel njegov boj z naravo. V tem boju z naravo se je človek izkazal tako dobro in narava tako slabo, da naravi zdaj grozi poguba. In ker je človek odvisen od nje, seveda tudi človeku. Desetič, obtoženi ste –

(*Odmevi grozovite eksplozije.*

Jehova se skriva pod haljo enega svojih sobogov.

Tudi drugi bogovi se vržejo na tla.)

JEHOVA. Odkod to peklensko bobnenje?

KURIR. To bodo najbrž Rusi.

ARHANGEL. Ali pa Amerikanci.

1. BOG. Slišite? Ti Amerikanci so nori.

2. BOG. Nič čudnega. Saj so tudi oni ustvarjeni po njegovi podobi. (*Pokaže na Jehovo*)

KURIR. (*Očitno uživa ob strahu bogov*) Kar čedna raketa, a ne?

JEHOVA. Kako si rekel? Raketa? Kaj je to?

KURIR. Boste že videli, ko pojedete spet tja dol.

JEHOVA. Kam?

KURIR. Na Zemljo menda.

JEHOVA. Iz te moke ne bo kruha. Na Zemljo ne grem. Ne zanima me več.

Če si bom želel spet trdnih tal pod nogami, si ustvarim kak nov svetič.

2. BOG. Figo, ne pa ustvarite.

JEHOVA. Kdo bo meni prepovedoval ustvarjati? Sem bog ali nisem? In kakšen bog neki bi bil, če ne bi ustvarjal?

(*Fantastična svetloba. Bogovi, ki so kar odreveneli, molče. Ko zaglušujoči hrušč in trušč mine, slišimo Odposlančev glas*)

ODPOSLANEC. (Ki se edini ni nikamor skrtil, temveč ves čas govoril naprej) Tri sto osemdesetič, obtoženi ste –

JEHOVA. Pa ne da bi ves ta čas stal tam in drdral kar naprej? Kje je moj meč, da ga presekam na dvoje?

ODPOSLANEC. Obtoženi ste, da niste samo spali, temveč tudi sanjali in da so vaše sanje, ki so kakor večina sanj nesmiselne, saj je nesmisel bistvo sanj, vplivale tudi na ljudi – njihove misli, verovanja, ideologije – in s tem povzročile na Zemlji nemalo zla. In ne le na Zemlji.

(*Spet infernalni odmevi eksplozij*)

1. BOG. Če bi se medsebojno izničili s svojimi bombami, bi imeli mi mir pred njimi. Bojim pa se, da se ne bodo. Slišite?

(V ozadju raketa, ki leti mimo)

JEHOVA. Strah in groza. Arhangel Gabriel, je to tista vražja raketa?

ARHANGEL. Je. Z njimi so ljudje začeli osvajati vesolje.

4. BOG. Veste, kaj to pomeni? To pomeni, da niti naši svetovi, razsejani po vesolju, kmalu ne bodo več varni pred njimi. Razumete zdaj?

JEHOVA. Človek, ki sem ga zgnetel iz ilovice, da bi ogrožal vesolje? Nikar, prijatelji! Ne imejte me za norca.

4. BOG. Vseeno je res. Veselje človeka do veselja je tako veliko kot veselje samo. In še nekaj: človek je izgubil vero v nas.

JEHOVA. Kje jo je izgubil?! Kdaj jo je izgubil?! Če hočete, pošljem svoje angele, da jo poiščejo, ali celo samega arhangela z ognjenim mečem.

ARHANGEL. Z ognjenim mečem! Ha, saj še navadnega več nimam.

JEHOVA. Daleč ne more biti ta njihova vera. In moji angeli imajo dobre oči. Ni strela, da je ne bi našli.

(Smeh med bogovi)

Kaj se smejite?

1. BOG. Bog, ki je vseveden, pa ne ve, kaj je vera!

ARHANGEL. Kaj ne bi vedel. Le prebudil se še ni dodobra. To je tisto. Kar pa se tiče božje vsevednosti in vsemogočnosti, to so si izmislili ljudje, da bi napravili boga odgovornega za svoje pregrehe in zablode.

2. BOG. Odkod pa tebi ta modrost?

KURIR. Ko je moj gospod bojnih trum in tako dalje spal, je arhangel Gabriel prebral vse filozofske knjige, ki so jih ljudje medtem napisali, in še dosti več –

ODPOSLANEC. Dalje! Obtoženi ste, da ste vrgli s sebe breme, ki vam je bilo naloženo, namreč skrb za Zemljo in človeka. Krivi ste, ker ste dopustili, da je postal vaš izum –

JEHOVA. Igračkanje pač, samo igračkanje. Otročarija.

ODPOSLANEC. Da je postal vaš izum – človek, obenem več in manj kot žival. Več, ker ima več znanja, čeravno ne dosti več; manj, ker nima niti tistega, kar ima vsaka žival: telo, ki je že oblečeno, noge, ki jih ne moti, da so bose, in tak pogled na svet, ki ji pomaga živeti, ne pa ovira pri tem.

(Odmevi velikega orkestra s fantastično akustiko vesoljskega prostora)

3. BOG. Kaj je to?

ARHANGEL. Ne veste? Beethovnova Peta simfonija.

2. BOG. Nič nimam proti temu vašemu Beethovnu, še ljubša kot njegove simfonije pa mi je tišina.

ARHANGEL. Sicer pa – ali ni tudi glasba tišina? Tišina, oblečena v zvoke.

JEHOVA. *(Kurirju)* Kje pa je spet to pobral?

ODPOSLANEC. Dalje! Obtoženi ste.

JEHOVA. Tega ne bom več poslušal. Vrzite ga skozi vrata.

KURIR. Saj tu ni nobenih vrat.

JEHOVA. Jih pa prinesite sèm, da bi vas!

(Angeli skomizgnejo z rameni in odidejo)

ODPOSLANEC. S tem da ste človeka izgnali iz raja in mu ukazali, naj si v potu svojega obraza služi svoj vsakdanji kruh, ste storili eno najbolj neodgovornih dejanj v Zgodovini Kozmosa.

JEHOVA. Recite mu, naj neha –

ARHANGEL. *(Potihem)* Ne veste, kdo je to? To je odposlanec Prabožjega Nadnamstva. Vse z velikimi začetnicami.

ODPOSLANEC. *(Ki se ne da motiti)* Kajti, ko je bil človek izgnan iz vašega raja, je sklenil, da si ustvari svojega. Vendar si je namesto raja ustvaril na Zemlji pekel, ker ognja, ki ga je ukradel bogovom, ni znal uporabljati razumno. *(Odposlanec izgine)*

4. BOG. In zdaj nam preti, da bo ta tvoj pekel – kar poslušajte – *(Grmenje)* – s pomočjo svojih raket poslal še k nam.

JEHOVA. *(Angelom, ki se vrnejo z vrati)* Kaj je to? Kaj hočete s tem?

KURIR. Prinesli smo vrata, gospod bojnih trum in tako dalje, da izvršimo vaš ukaz.

JEHOVA. Stran, cepci! Ne vidite, da je že odšel?

4. BOG. Vsa sreča, sicer bi, ker je vaših grehov neskončna vrsta, bral svojo obtožnico v neskončnost in mi sodniki ne bi prišli do besede, vi, Jehova, pa ne do zaslužene kazni.

JEHOVA. Kako bi si bil zaslužil kazen? Kdor spi, ne greši.

4. BOG. Razen bogov. Ali ste že pozabili, da vsa resničnost ni nič drugega kot odsev božjih sanj? In zdaj, da na kratko povzamem obtožbo zoper vas: s človekom, ko se vam je uprl, sta ravnali skrajno lahkomišelnost. Sovražnika je treba –

JEHOVA. Človek ni moj sovražnik.

4. BOG. Sovražnika je treba ali pridobiti ali uničiti.

ARHANGEL. Machiavelli.

JEHOVA. Medtem ko vladar spi? Imam te na sumu, Gabriel, da si mi dal kakšno uspavalno sredstvo, da bi med spanjem svojega vladarja preskusil, ali držijo teorije tega tvojega Benečana –

ARHANGEL. Florentinca.

4. BOG. Jehova, krivi ste torej, da svojega nasprotnika niste ne pridobili ne uničili, ko ste ga izgnali iz raja, temveč mu dovolili, da je delal na Zemlji, kar se mu je zdelo. Celó do prometejskega ognja, o katerem je govoril že Odposlanec, je prišel po vaši krivdi.

ARHANGEL. *(Kot izvedenec za take stvari)* Za to so odgovorni grški bogovi, gospod.

4. BOG. Ampak samo v grški mitologiji, ki je izmišljena od alfe do omega.

ARHANGEL. V knjigah piše tako.

4. BOG. V knjigah! Arhangel, kakršen ste vi, pa se sklicuje na knjige, ki jih je napisalo človeško pero!

ARHANGEL. Tisto pero ni bilo človeško, pač pa angelsko: izpulili so ga iz mojih perutnic.

4. BOG. Oprostite, tega nisem vedel. (*Jehovi*) Torej ogenj, ki ga je Prometej ukradel nam bogovom, poudarjam, z vašim sodelovanjem –
JEHOVA. Samo iskrico. Samo iskrico. Ravno toliko, da je človek lahko ugotovil, kako ničen in smešen je.

1. BOG. Vas je to zabavalo?

JEHOVA. Zabavalo – pa ne dolgo. Potem sem zaspal.

4. BOG. Glede na vse to vas – brez posebne obravnave –

(*Bogovi nekaj časa šušljajo med seboj, nato:*)

obsojamo, da greste na Zemljo in prinesete nazaj, kar je izmaknil Prometej.

4. BOG. Konec. Gremo.

ARHANGEL. Ti bogovi nimajo niti najosnovnejšega znanja iz mitologije.

Vse so pomešali. Jehovo, Zevsa, Prometeja, Merkurja, mene!

JEHOVA. (*Bogovom, ki odhajajo*) Le še trenutek, prosim.

1. BOG. Nate ga! (*Mu vrže trenutek*)

JEHOVA. Hvala.

JEHOVA. Strela, to je šlo pa zelo naglo. Kaj hudiča le mislijo? Jaz da bi hodil na Zemljo po ta ogenj? Slišiš, kaj počno tam doli? (*Odmevi eksplozij*)

KURIR. Kadar je bog zbeگان, se lahko zbeگانost ljudi skrrije pred njim.

ARHANGEL. Svoje dni pa je bilo lepo tam doli. Posebno kadar ste obiskovali svet v njegovih sanjah.

JEHOVA. O tem ne vem ničesar.

ARHANGEL. Pa je le res.

JEHOVA. Kako veš, da je res?

ARHANGEL. Vem, ker sem vas spremljal.

JEHOVA. Spremljal, praviš? V sanjah?

ARHANGEL. Najrajši na Grško. To je dežela filozofov. Sokrat, Platon –

KURIR. Prav smešni ste bili, ko ste hodili okrog v podobi njihovega Zevsa.

Bil je velik veseljak. Z eno besedo – fant od fare.

ARHANGEL. No, povem vam, ko bi ne bilo teh sprehodov po Zemlji v njihovih sanjah, bi ne zdržal. Najbrž bi zaspal še jaz, saj s temi vašimi angeli ni moč spregovoriti pametno besedo. Kaj šele filozofsko!

JEHOVA. Pa tole – (*pokaže v smer, odkoder se slišijo odmevi eksplozij*) – so sanje ali resnica?

ARHANGEL. Resnica, resnica.

JEHOVA. Da bi jih strela. Povej, je res, da mi je Prometej tisti ogenj pred nosom ukradel?

ARHANGEL. Kje neki! Res pa je, da ste ta ogenj – (*se prepriča, da ga nihče ne sliši*) – prinesli na Zemljo vi sami in ga dahnili v človeka v obliki duše.

JEHOVA. Si bil zraven?

ARHANGEL. Ne.

JEHOVA. Odkod pa potemtakem veš?

ARHANGEL. Iz knjig.

JEHOVA. No, ko sem ustvaril tebe, niti dahnili nisem, temveč kihnil. Da bi

jih strela, kakšno grmenje in bobnenje! Po pravici ti povem, da si ne upam tja dol. Kvečjemu če bi spet zaspal in šel v sanjah.

ARHANGEL. Tega ni mogoče opraviti v sanjah. So stvari, pri katerih je potrebna čuječnost.

JEHOVA. Če ni drugače, prav – spustimo se tja dol. Da bi jih zlomek! Hej, trobentači!

ARHANGEL. Trobentači, vzemite trobente, ampak za zdaj še ne apokaliptičnih!

(Odidejo)

Drugo dejanje

JEHOVA S SVOJIMI ANGELI,
ARHANGELOM GABRIELOM IN KURIRJEM NA ZEMLJI

JEHOVA. Kaj je to, da bi te?

ARHANGEL. Zemlja.

JEHOVA. Ne, to ni nič.

ARHANGEL. Čisto bivanje in Nič sta eno in isto.

JEHOVA. Kdo pravi to?

ARHANGEL. Hegel.

JEHOVA. Da bi vrag tega tvojega Hegla! Kadar sem bil tu na Zemlji prej, ga k sreči še ni bilo nikjer. Videl pa sem vodo – lepo, zeleno vodo, kako je tekla čez skale, čisto bele, gladke skale, veš, pa tudi slišal sem jo in občutil. V dlani sem jo zajel in pil. Bila je hladna. Prijetno hladna. Praviš, da stojimo ob reki, ali ne?

ARHANGEL. Seveda, ob reki stojimo. Pravzaprav je samo potok.

JEHOVA. Zakaj ne vidim tega vražjega potoka? Zakaj ne slišim, kako šumi? Sem slep, gluhi, ali kaj?

KURIR. Seveda ste, ker ste pozabili, kar vam je arhangel Gabriel, preden smo šli, tiščal v roke.

JEHOVA. Kaj neki?

ARHANGEL. Človeško naravo, gospod. Saj veste, da brez nje ne morete dojemati, ker vam manjkajo za to najpotrebnejši čuti – vid, tip, sluh, okus –

JEHOVA. Res, na to sem čisto pozabil. Preveč zaspal sem še bil. Odpraviti se zdoma tako zgodaj ni dobro. No, daj jo sem, tisto svojo človeško naravo.

ARHANGEL. Ne vem, kje je. Bojim se, da sem jo zgubil.

JEHOVA. Kako moreš zgubiti tako stvar? Kaj naj počnem brez nje na tem svetu? Gledam v zrak in zeham?

KURIR. Tudi to je človeško, z vašim dovoljenjem.

JEHOVA. Hočeš reči, da bogovi niti tega ne znamo?

KURIR. Po človeško ne.

JEHOVA. Pa po božje.

KURIR. Mogoče. Ampak doslej nisem videl še nobenega boga, ki bi zehal. Pač, enega. Njega.

JEHOVA. (*Arhangelu*) No, kaj je? Boš že našel ali ne? – Smešno, ustvaril sem človeka in zdaj se ne spominjam več, zakaj.

KURIR. Čakajte, da pogleda Gabriel v biblijo. (*Pokaže na arhangela, ki ves čas nervozno brska po svoji torbi.*) Ampak po mojem ste ga ustvarili zato, da bi z njegovimi očmi gledali –

JEHOVA. Kaj?

KURIR. Vse, kar ste ustvarili – gosenice, muhe –

JEHOVA. Muhe!

KURIR. In morje, ki se peni. Da bi z njegovimi ušesi poslušali meketanje koz – in lavine, kako grme z gora. Da bi z njegovimi prsti tipali –

JEHOVA. No, povej, kaj?

KURIR. Ah, marsikaj – tudi kakšno žensko, vsaj tu in tam –

ARHANGEL. No, tu je končno ta salamenska stvar. Nate.

JEHOVA. (*Vzame, kar mu dá Gabriel*) Kaj je to? Človeška narava? A, si jo našel? Imenitno. (*Čez nekaj hipov*) Čuj, čuj. Zdi se mi, da slišim nekakšno žuborenje. In vidim, vidim. Ah, saj to je vendar potok. Spominjam se ga. Prav tak je bil, ko smo bili zadnjič tu.

ARHANGEL. Samo malo manj umazan.

JEHOVA. No, da si jo le našel.

ARHANGEL. (*Spravljajoč svoje knjige nazaj v torbo*) Tu na dnu torbe je bila. Med mojimi knjigami.

JEHOVA. Upam, da ni prišlo kaj slabega vanjo iz njih.

ARHANGEL. Brez skrbi. Človeški naravi knjige zlepa ne pridejo blizu.

JEHOVA. Hvala bogu. No, samo da slišim, gledam, čutim, tipljem, okušam.

Ah, daj, požgečkaj me po podplatih. (*Arhangel ga požgečka*) Hi-hi-hi.

Kako smešno prijetno je to. Tega se še dobro spominjam. Kadar smo prišli sem dol – najprej sem si umil noge od prahu na Rimski cesti, še več, potem sem se pa zleknil takole kot zdaj in ti si me žgečkal po podplatih. Ih-ih-ih, nikar! Dosti, dosti! Glej, jabolko. Saj je menda jabolko? Seveda je, dobro se še spominjam tega sadeža. Kot v paradizu. – Čemu le iskati bistvo stvari, ko pa je njihov videz tako lep in resničen, da je v primeri z njim bistvo stvari samo še videz. – Kakšna neumnost! Glej ta nebes nad nami. Tudi ta je zares nebeški le, če ga gledaš z Zemlje in s človeškimi očmi.

KMET. (*Pride iz sadovnjaka*) Pusti moja jabolka pri miru. Če bi že bili ljudje, kot se spodobi – ampak takile novodobni vagabundi. Z dolgo grivo in oblečeni tako, da bi tudi vaša obleka obleko potrebovala. Bog z vami!

ARHANGEL. Saj je z nami. Ta gospod z belo brado, ki drži sandale v rokah, veš, kdo je to?

JEHOVA. (*Zroč okoli sebe*) Je mogoče, da je vse to delo mojih rok?

KMET. Delo tvojih rok? Kaj pa te moje tu, a?

JEHOVA. Tudi te roke so delo mojih rok.

KMET. Ne vem, ali ste norci ali delate norca iz mene. Ampak povem vam, napraviti norca iz mene je težje kot napraviti pametne ljudi iz vas.

JEHOVA. Moj raj je bil v primeri s tem revščina, prava revščina. Kako neki sem se mogel naveličati vsega tega in tako dolgo spati?

KURIR. (*Zase*) Mogoče pa mu je res dal Gabriel kakšno uspavalno sredstvo, da bi lahko v miru prebiral svoje knjige.

ARHANGEL. In zdaj ga kar naravnost vprašajte, kje ima tisti ogenj. Vzeti mu ga morate. Ni druge – pa četudi mu bo težko brez njega. Tudi slaba luč je boljša od dobre teme.

KURIR. Dolgočasen raj pa slabši kot kratkočasen pekel.

JEHOVA. Saj res, kaj je s peklom? So ga res preselili na Zemljo?

ARHANGEL. Res, gospod.

JEHOVA. (*Hudo ogorčen*) Kdo jim je to dovolil? Zemlja je moja last.

ARHANGEL. Rekli so, da lokacija za pekel tam, kjer je bil, spričo vse večje uřbanizacije kozmičnega prostora ni več primerna.

JEHOVA. In kje je zdaj?

ARHANGEL. Saj sem vam rekel. Na Zemlji.

JEHOVA. Lepa reč, prestaviti pekel na Zemljo, ne da bi kdo vprařal boga za mnenje. Pa hudiče – so vprařali vsaj hudiče?

ARHANGEL. Oh, teh že zdavnaj ni več.

JEHOVA. (*Debelo pogleda*) Da hudičev ni več! Česa mi ne poveš. In kam so šli?

KURIR. K hudiču – z eno besedo. Kaj naj počno na Zemlji? Za pekel skrbijo ljudje, drugega dela pa hudič tako nima.

JEHOVA. In kje na Zemlji je zdaj ta pekel, ako je to sploh še pekel, če hudičev ni več?

ARHANGEL. V duřah ljudi.

JEHOVA. V duřah ljudi! Smeřno. Pekel sem ustvaril zato, da bi bile duře v njem, ne pa pekel v duřah.

KURIR. Vse kaže, da se tudi s peklom v sebi kar dobro počutijo.

ARHANGEL. Še predobro.

JEHOVA. No, bomo videli. Bomo videli. (*Zajame vodo v dlan, da bi pil.*) Žejen sem.

KMET. Te vode nikar ne pijte.

JEHOVA. Zakaj pa je ne bi pil? Voda je voda.

KMET. Bila, dokler je niso zastrupili. Tam gor je tovarna zdravil, ki tečejo vanjo.

JEHOVA. Torej je ta voda zdravilna?

ARHANGEL. Ne, voda je bolna.

JEHOVA. Od zdravil? Kdo naj to razume. Pa ti? Si zdrav?

KMET. O, sem. Od bolezni. Mojemu zdravju so največ koristile bolezni. Kadar sem bil bolan, sem namreč počival. Počitek pa je vir zdravja.

JEHOVA. Imaš tudi ti pekel v sebi?

KMET. Kdo ga nima?

*(Vsi odidejo. Arhangel, ki malo
zaostane, se ozre nazaj. Zagleda hudiča.)*

ARHANGEL. Kaj pa ti tukaj? Vrni se v duše ljudi. Pekel je zdaj tam.

HUDIČ. Ne samo v dušah ljudi. Tudi okoli duš. Pogledj. *(Brcne v velik kup smeti, ki jih je nekdo odložil kar na robu gaja.)*

ARHANGEL. Kaj je to?

HUDIČ. Umetniško delo.

ARHANGEL. Umetniško delo? To je kup smeti.

HUDIČ. Saj. Ampak dandanes je že vsak kup smeti umetniško delo. In pogledj, iz kakšnega materiala! Na svetu je vse minljivo, le odpadki so večni.

ARHANGEL. Odkod si prišel?

HUDIČ. Nisi videl? Iz šolske čitanke. *(Pokaže čitanke, ki jo nosi kar s seboj.)*

ARHANGEL. *(Strogo)* Kaj delaš tam? Pazi se. Če kvariš mladino –

HUDIČ. Ne, brez skrbi. Progres oznanjam. Napredek.

ARHANGEL. Napredek? Ti?

HUDIČ. Kdo pa naj bi ga? Tvoj Jehova? Ta je zaspal, zato smo morali za napredek poskrbeti mi.

ARHANGEL. Lep napredek.

HUDIČ. Vse, kar je od hudiča, je lepo.

ARHANGEL. Razen njega samega.

HUDIČ. Res je – jaz se z lepoto ne morem hvaliti. In se tudi ne, to pa je spet lepo, ali ne?

ARHANGEL. Sofizem, sofizem. Potemtakem skrbite za napredek vi. Ni čuda, da je vse, kar je bilo nekoč svetlo, zdaj črno. Kot ta voda. Moj gospod si je umil noge v nji, pa so bile potem še bolj umazane. Tega si mu nisem niti upal povedati. Vi torej oznanjate napredek.

HUDIČ. Ja, napredek za vsako ceno, obenem pa zahtevamo, da se cena za napredek plača nam.

ARHANGEL. Ti že ne boš učil mladine!

HUDIČ. Zakaj ne? Če je učitelj ubog hudič, zakaj ne bi bil ubog hudič učitelj? In navsezadnje jih ne učimo nič slabega. Vse po učnem programu. Skupnih jedrih. Mojih skupnih jedrih.

ARHANGEL. *(Ves obupan)* O moj bog, kje si? Slišiš?

HUDIČ. Ne, ne sliši vas. Kdaj pa je bog že koga slišal? Razen hudiča. Ampak, odkar je zaspal, niti tega ne. Zato pa nas otroci poslušajo. Odprtih ust. Ko bi jih le videl!

ARHANGEL. Ne maram jih videti, ne maram. Pa tudi tebe ne. Zgini!

HUDIČ. Zbogom.

ARHANGEL. Ne izgovarjaj po nemarnem njegovega imena!

HUDIČ. Smem zdaj iti?

ARHANGEL. Pojdi, kamor hočeš!

HUDIČ. Mi jih učimo – kako je treba delati. Kako je treba počivati, jih ne uči nobeden.

(*ARHANGEL, ne da bi kaj odgovoril,
krileč z rokami razburjeno odhiti za Jehovo.*)

HUDIČ (*sam*). Ampak če jih tega ne bo nihče naučil, bo svet za gotovo naš. V prostem času človek največ greši in prostega časa je zmerom več. Že tri dni na teden. Ko ga bo pet dni, kar ne bo dolgo – samo da izpopolnimo našo tehnologijo – pa niti grešil več ne bo, temveč vrgel svet iz tečajev, ker s svojim prostim časom ne bo vedel početi kaj pametnejšega. In da ne bi vedel početi kaj pametnejšega v svojem prostem času, za to skrbim jaz – v svojem prostem času. Poleg tega pa tudi v šolskih knjigah.

(*Izgine v šolsko knjigo.*)

VELIKO REAKTIVNO LETALO.
POTNIŠKA KABINA. PRVI RAZRED.
JEHOVA IN NJEGOVI SPREMLJEVALCI POPOLNOMA
SPREMENJENI. OBLEČENI V ELEGANTNE, PRI NAJBOLJŠIH
KROJAČIH IZDELANE OBLEKE. TUDI OSTRIŽENI SO. ZELO
PODOBNI POSLOVNIM LJUDEM ALI DIPLOMATOM NA VISOKI
RAVNI.

JEHOVA. No, vidiš, kako udobno zdaj potujemo. Prej, dokler smo hodili okrog v tistih tvojih svetopisemskih capah in še kosmati povrhu kot kakšni hipiji, so nas vsepovsod postrani gledali.

ARHANGEL. Zlasti na Kitajskem, kjer imajo postrani oči.

JEHOVA. Pa tudi ti me gledaš postrani. Preveč zabaven spremljevalec ravno nisi. Razen kadar se trudiš, da bi skrnil ostanek svojih peruti pod pretesni suknjič. Je neprijetno? Se še nisi navadil na novo obleko? Ni čuda, tebi je vse novo odveč. Ampak ta obleka ni odveč. Če je ne bi imel, bi bil nag. In to bi ne bilo prijetno. Nagota, navzlic vsej seksualni revoluciji, še ni zmagala, ne v zavesti, ne v podzavesti ljudi – razen v revijah, v nočnih zabaviščih in nudističnih klubih kajpak. In v slikarstvu, vendar zdaj so od kubizma sèm tudi v slikarstvu nagoto oblekli v nekakšne geometrične forme.

ARHANGEL. (*Ironično*) Občudujem vas, v kako pičlem času ste pristorili, kar ste v tisočletjih prespali.

JEHOVA. Kot vidiš, imam dobro glavo in sem kaj hitro spravlil vanjo vse človeško znanje. Ampak ta zgodovina, zgodovina! Koliko letnic! Kar preveč, preveč. Celó zame. Sicer pa so zdaj zgodovino v večini dežel odpravili – vendar žal le pri maturi. Drugače je še vedno ena izmed najbolj pomembnih komponent sodobnosti. Včasih celo bolj sodobna od sodobnosti. Poglej Poljake ali Hrvate, pa Srbe, tam niti koraka ne moreš storiti, ne da bi stopil na njihovo zgodovino. In če stopiš, se dvigne tak hrušč in trušč, da v njem drug drugega ne slišijo. In to je še edina dobra stvar, saj bi ne slišali nič kaj pametnega. So pa že boljši njihovi sosede

– ah, kako se jim že pravi, tako majhni so, da jih še božje oko le stežka opazi.

ARHANGEL. Slovenci.

JEHOVA. Ja, ja, Slovenci. Ti lahko počno s svojo zgodovino, kar hočejo. Bojim pa se, da zgodovina ne ve, kaj bi počela z njimi.

ARHANGEL. Trebuh vam je začel rasti. Fantastično: komaj mesec dni smo tu, pa že imate trebuh. Ljudje potrebujejo dosti več časa, da se opremijo z njim.

JEHOVA. Jaz pa, vidiš, sem se opremil z njim kar v enem mesecu.

ARHANGEL. In z nekakšnim menažerskim načinom vedenja in mišljenja, ki mi ni všeč.

JEHOVA. Če bi bilo meni všeč, kar je tebi, bi bil angel, ne pa človek, kot sem –

ARHANGEL. Človek! Prosim vas, nehajte že s tem človekom. Ne podá se vam.

JEHOVA. To je res. Ne poda se mi. In prav to mi je všeč. Ljudje so ljudje zato, ker se ne podajo. Ker ženejo svojo stvar navzlic vsem desetim zapovedim. Tem desetim zapovedim – to mimogrede – bi bilo treba dodati še enajsto, ki bi se glasila: Spoštuj samo eno zapoved.

ARHANGEL. Kakšna je ta zapoved?

JEHOVA. Živeti!

ARHANGEL. Ampak kako. Kako!

JEHOVA. To je stvar okusa. Vidiš, jaz živim na Zemlji kot človek, ti pa kot duh, ki ima duh po piščancih.

ARHANGEL. Ah, nikar ne ponavljajte tega.

JEHOVA. Res, bolje, da ne ponavljam, temveč se nekoliko odišavam. Odličen parfum.

ARHANGEL. Za vas je odlično vse, kar diši po tej Zemlji.

JEHOVA. (*Se medtem poškopri*) Ta parfum ne diši samo po Zemlji, temveč po njeni najimenitnejši metropoli. Soir de Paris.

KURIR. (*Z občutkom superiornosti vsaj na tem področju*) To je parfum za dame.

JEHOVA. In kaj zato? Nimamo vsi enakih nosov? Tudi meni diši. Ah, Pariz, Pariz. Čimprej moram spet tja. Brž ko si ogledamo Bližnji vzhod, kamor potujemo samo zaradi tvojega, zapomni si, tvojega domotožja po puščavski brezdomnosti. Meni je kaj malo mar teh puščav, čeprav so mi ostale v živem spominu – če more tako mrtva stvar, kot je puščava, sploh ostati v živem spominu. Torej ko si ogledamo to obljubljeni deželo – ampak prav na hitro – pojdemo spet v Pariz.

ARHANGEL. Pariz!

JEHOVA. Kam pa naj gre tak (*že hoče reči človek, pa si ob pogledu na arhangela premisli*) bog, kot sem jaz, če ne v Pariz? Pariški siri in striptizi – ah, ali je mogoče, da je tak nespameten, neizobražen bog, kot sem bil takrat, ustvaril tako pametno stvar, kot je ženska lepota.

ARHANGEL. Ženska lepota ni pametna.

JEHOVA. Če ni, kako pa more potemtakem premagati vsako moško pamet, a? Tudi moja je.

ARHANGEL. Saj je ni premagala. Vi samo igrate to svojo kapitulacijo pred vsem človeškim – in reči moram, da kar dobro. Če vas ne bi že tako dobro poznal, bi vam nasedel celo jaz. Tako pa vem, da se samo delate, kot da vas je ta Zemlja vsega prevzela, ker se bojite, da ne bi spet zaspali. Zaspite, Jehova! Obljubljam vam, da vas bom zbudil dosti prej, kot sem vas tam gori.

JEHOVA. Ne bom zaspal. Brez skrbi. Kdo bi spal v tem dvajsetem veku?

ARHANGEL. Tisti, ki ga ne moti hrup. In vas očitno ne moti.

JEHOVA. Zdaj sem se ga že navadil. Čim več živžava, tem lepše. Poleg tega pa, odkar smo tu, ni eksplodirala še nobena atomska bomba, pa tudi seksualna ne.

ARHANGEL. Kakšno govorjenje!

JEHOVA. Pač, ena je. Tista, ki sem ji rekel, da v sebi nima več nobenega seksualnega naboja. In da mi dokaže, je eksplodirala. Pa kako! Oh, Gabriel, zakaj nisi bil tam! Drugič te moram vzeti s seboj. Nič lepšega kot življenje, pod pogojem, da je ono v tebi in ti v njem. Kako neki sem se ga mogel naveličati in tako dolgo spati?

KURIR. Takrat je bilo še staroversko in pusto. In ženske so še hodile zavite v vaših deset božjih zapovedi. Razen zloglasnih žensk, a te so bile redke.

JEHOVA. Žalibog.

KURIR. In vi se z njimi niste smeli družiti –

JEHOVA. Razen na Grškem.

KURIR. Ampak še to je bilo samo v sanjah.

JEHOVA. Pa niti ne mojih. Grških, če smem verjeti temu arhangelu. Nič ni mikavnejšega kot današnji svet, če ga gledaš s človeškimi očmi, tipaš s človeškimi rokami, okušaš s človeškim jezikom – ali ni imeniten? (*Mu pokaže jezik.*)

ARHANGEL. Moj bog, nikar, kaj si bodo mislili ljudje?

JEHOVA. Mislili si bodo, da ti kažem jezik. Je to kaj tako nenavadnega?

ARHANGEL. Saj niste parkelj. To ni lepo.

JEHOVA. Zakaj pa ne? Mar ne izražamo z jezikom svojih misli. Mar ne okušamo z njim šampanjca, ki muzira, ostrig, ohrovtovega brstičja na ne vem kakšen način, štrukljev s smetano, morskih rakcev v aspiku, pomarančnih palačink, želvine juhe, kaviarja –?

ARHANGEL. (*Zaničljivo*) Ali kranjskih klobas s kislim zeljem.

JEHOVA. Ne vem, kaj hudiča imaš zoper to deželo?

ARHANGEL. Zoper deželo nič, ampak ljudje, ljudje –

JEHOVA. Ljudje so taki kot povesod. Jejo, pijejo, prešustvujejo, obdelujejo zemljo –

ARHANGEL. Ampak na Kranjskem, tam obdelujejo le še drug drugega.

JEHOVA. Nič hudega. Mogoče se izcimi kaj dobrega tudi iz tega medsebojnega obdelovanja.

ARHANGEL. Pluralizem.

JEHOVA. Kaj je to?

ARHANGEL. En sam špetir. Dežela pa je še zmerom zelena.

JEHOVA. Od jeze?

ARHANGEL. Od gozdov. Pa kmalu ne bo več. Drevesa bodo zbežala iz nje.

In ko zbežijo, kaj bo potem?

JEHOVA. Puščava – To bo nazadnje nekaj po tvojem okusu.

ARHANGEL. Tudi puščave zdaj niso več, kar so bile. Vsepovsod vrtni stroji. Atomski eksperimenti, odlagališča odpadkov. Kar pa se teh Kranjcev ali Slovencev tiče, ne maram jih. Ti vrtajo samo drug v drugega.

JEHOVA. Arhangel Gabriel, opozarjam te, da je sejanje rasne nestrpnosti prepovedano.

ARHANGEL. Saj to ni nobena rasa, gospod. Samo poskus naroda.

JEHOVA. Ampak na evropski ravni.

ARHANGEL. Kadar zaide k njim kakšna velika misel, postane iz obzirnosti še sama majhna, da ne bi delala napoto v njihovem majhnem svetu.

JEHOVA. Gabriel, tako je pač. Treba se je prilagoditi razmeram. Tudi jaz sem se.

ARHANGEL. Še preveč. Preveč.

JEHOVA. Ne, ne, premalo. Rad bi videl vsako olimpiado, karneval, vsako hokejsko tekmo, vsak pustolovski film, zajahal vsakega konja, rad bi se okopal v vsaki reki na Zemlji –

ARHANGEL. Vaše noge še zdaj niso take, kot bi bilo treba, odkar ste jih pomočili v eno izmed njih. In če pomislim, da so to kljub vsemu le božje noge –

JEHOVA. V redu. Ko prideva tja dol, greva najprej v kopališče. O, ko bi bogovi vedeli, kako lepo je čofotati po vodi. In pljuscati po nji. Takole.

ARHANGEL. Nikar, gospod bojnih trum.

JEHOVA. Osel! Pusti že te bojne trume. Kdo bi poslušal take anahronizme! – Misliš, da imajo razen puščav in palestinskega problema še kaj tam dol v Izraelu? Na primer dirke z arabski. Mislim seveda na arabske konje. Nikoli ne bom pozabil tiste kobile na hipodromu v Ascotu.

KURIR. Jaz pa ne vašega dirkalnega avtomobila.

JEHOVA. Res je. Dober je bil. Moram si kupiti novega.

KURIR. Jaguarja.

JEHOVA. Seveda Jaguarja. Zadnja znamka. Takega, da bom z njim pustil vse za seboj. Še samega sebe. In potem bova drvela naprej le jaz in moja volja po zmagi. Prvenstvo! Medalje!

ARHANGEL. Pa menda ne mislite v resnici med dirkače? Doslej ste samo stavili na konje.

JEHOVA. Doslej! Le čakaj, samo da se vrnem v Anglijo, ali še bolje, v Italijo.

ARHANGEL. Da, tam so še večji norci.

JEHOVA. Svet pripada velikim norcem. Če hočeš, da bo tvoj, moraš biti velik norec. Majhnim uhaja iz rok, ker se le malo razlikujejo od pametnih ljudi.

ARHANGEL. No, potem bo vaš, o tem ne dvomim.

JEHOVA. Duhovit postajaš. Bolj kot tvoje knjige, ki jih nosiš s seboj, kamor greš. Kaj imaš tu?

ARHANGEL. Svetega Avgušтина »Confessiones«.

JEHOVA. Ne, nobene konfekcije! Vse, kar imam, je narejeno po meri. Razen tebe.

ARHANGEL. Zato, ker ste me naredili vi, ki ne poznate nobene mere.

JEHOVA. (*Oči mu obstanejo na nogah lepe stevardese*) Kakšne čudovite noge! Kadar jih pogledam, sem ponosen nanje.

ARHANGEL. Na te noge?

JEHOVA. Seveda, na te noge, saj so tudi te moje delo. Pa praviš, da ne poznam nobene mere. Eh, daj, pokliči jo sèm. Ne, ne, rajši stopi k nji in ji reci, da jo obožujem.

KURIR. Od pasu navzdol.

JEHOVA. Pravzaprav samo od pasu navzdol, vendar tega ji ne povej. Reci ji, da jo občudujem vso, kar je je.

ARHANGEL. Ampak to ni res.

JEHOVA. Ženski ne smeš nikoli povedati, kaj misliš o nji, če nočeš, da pove tudi ona, kaj misli o tebi. Tisto je namreč dosti slabše.

ARHANGEL. Vam se tega ni treba bati. Kaj naj bi si konec koncev takale stevardesa mislila o vas, Jehovi? Prišežem, da niti ne ve, kdo je bil, oziroma, kdo je to.

JEHOVA. (*Prižigajoč fino cigaro – zelo podoben velikemu magnatu*). Smešno. (*Puhne dim v zrak.*) Ah, ta dim! Kaj je žgalna daritev iz Svetega pisma stare zaveze v primeri s tem dimom? Človek vseeno ni tak norec, kot mislijo bogovi, če si je poleg drugih finih reči izmislil tudi takole portoriško cigaro. – Reci ji že, da ima lepe noge. – Sploh ne prepoznam več tega svojega sveta. Vsepovsod igralnice, borza, nemir.

ARHANGEL. Karamboli.

JEHOVA. Festivali, dirke, nogometne tekme. Ples. Naglica. In dekleta dolgih nog in kratkih kril. Le kaj imajo proti tej industrijski civilizaciji?

KURIR. To, da nimajo denarja – vsaj toliko ne kot vi. Tudi jaz ga nimam. Bi mi ne mogli dati nekaj fickov na račun.

JEHOVA. Kaj ti pa bodo? Tu v letalu je vse zastoj.

KURIR. Pa tam dol?

JEHOVA. Tam dol pa tudi, saj plačam jaz zate.

KURIR. In kadar vas ni? Kadar kam greste?

JEHOVA. Saj ne grem. Peljem se – in ker se peljem, pridem kmalu nazaj. Moj avto je hiter.

KURIR. (*zase*) Razen kadar je razbit. Razbit pa je zmerom, če ga ne vozim jaz.

JEHOVA. (*Gledajoč arhangela*) Še zmerom ne ve, kam naj se dene, kadar ima opravka z ženskami. Pa tudi one ne vedo, kam naj denejo njega. Po pravici povedano, ta salonska suknja mu slabo pristaja, ker ga ni hotel vzeti s seboj h krojaču. Zaradi tistih perutnic. Kupil sem mu jo pri Selfriedgeu.

KURIR. Tako kot meni, čeprav nimam več peruti.

JEHOVA. (*Odsotno*) Da jih nimaš? Kam pa si jih dal? (*Vzame cigaro iz ust. Nestrpno, gledajoč Gabriela*). Hudiča, kaj menca.

KURIR. No, dajte mi že tistih šest funtov.

JEHOVA. Šest funtov! (*Gledajoč stevardeso, ki se ji arhangel približa*) Kje naj jih vzamem? Imam samo dolarje.

KURIR. Pa mi dajte dolarje.

JEHOVA. Enkrat funte, enkrat dolarje! Saj nisem menjalnica denarja. – No, pa se je le pramaknil.

ARHANGEL. (*Potisne perutnico nazaj pod srajco*) Gospodična, moj gospod vam želi sporočiti, da obožuje vse, kar je lepega na tem svetu. In ker spadajo med to, kar je lepega, tudi vaše – no, z eno besedo, obožuje vas pač.

STEVARDESA. Sedi tam kot kak malik, zdaj pa vidim, da je malikovalec.

ARHANGEL. In še to vam lahko zaupam: če bo prizanesel tej Zemlji, ji bo tudi zaradi vaših nog.

STEVARDESA. Zaradi mojih nog? Komu bo prizanesel?

ARHANGEL. Zemlji. Ampak samo pod enim pogojem: če bi stopili k njemu tako, da bi se lahko vsaj za hipec dotaknil vašega – oprostite – kolena –

STEVARDESA. (*Jehovi*) Gospod, vašemu sopotniku višina očitno škodi.

JEHOVA. Moj sluga je šaljivec.

STEVARDESA. Ampak slab. Zelo nenavadno roko imate. Kot kipar. Ste kipar?

JEHOVA. Bil sem, ampak tega je že dolgo. Zelo dolgo. Rad sem se igral z ilovico. In ko sem se igral, sem nekoč zgnetel iz nje nekaj sebi podobnega.

STEVARDESA. Zdelo se mi je, da ste umetnik. Ampak takšen, ki je uspel.

ARHANGEL. Motite se. Ni uspel. Daleč od tega.

JEHOVA. (*S pogledom na njena kolena in risaje z roko v zrak linijo njenih nog*). Ali pa sem? Kdo ve?

KURIR. (*Tiho.*) Veste, kdo je to?

STEVARDESA. Ne.

KURIR. Ste že kdaj videli boga?

STEVARDESA. Nikoli – hvala bogu.

KURIR. Pa ste ga. Ravnokar. Moj gospodar je bog.

STEVARDESA. (*Vzdahne*) Ah, vsak gospodar misli, da je bog.

KURIR. Ampak moj tudi je. Žalibog. Zadnje čase je postal kar preveč mogočen.

STEVARDESA. Bog mora biti mogočen.

KURIR. Ampak ne preveč.

STEVARDESA. Kaj je torej – človek ali bog?

KURIR. Bog, ki mu je stopil ta njegov človek v glavo.

STEVARDESA. (*Vse skupaj se ji že zdi neumno*) Pa saj niti brade nima. Bog brez brade ni nič. (*Odide*)

KURIR. (*Jehovi*) Vam ni Gabriel rekel, naj je ne dajete stran? Zdaj pa imate, ker je nimate.

JEHOVA. (*Kazaje na stevardeso, ker je narobe razumel.*) Nímam je – pa tudi ti je ne boš imel, brez skrbi.

KURIR. (*Dvoumno*) Saj je tudi nočem.

JEHOVA. Pojdi no. Mar misliš, da nisem videl, kako si jo gledal?

KURIR. (*Dvoumno*) Ne rečem, da je nisem, saj je kar čedna, kadar jo imate.

ARHANGEL. In reči moram, da je vaša brada tudi tu na Zemlji kaj potreben božji rekvizit. Zakaj bi jo jemali ljudem? Doslej so verjeli vsaj v vašo brado, poslej niti vanjo ne bodo več.

1. KOMANDOS. (*Kazaje z glavo na Jehovo*) Ta je. Ste pripravljeni?

2. KOMANDOS. Sem.

1. KOMANDOS. Na vse?

2. KOMANDOS. Na vse. Kdor ni pripravljen na vse, ni pripravljen.

3. KOMANDOS. Tiho. Ne govorita. Ko vstanem, vstaneta tudi vidva. In potem – odločno. Usoda odloči v tvoj prid le, če si tudi ti odločen kot ona: slep za vse, razen za svoj cilj.

1. KOMANDOS. In kaj je cilj Usode? Usoda nima cilja. Pazita!

JEHOVA. Gledati lepoto, kaj je zabavnejše od tega?

ARHANGEL. Gledati vas, ko jo gledate.

JEHOVA. Oh, ta stevardesa. Tudi od pasu navzgor je modelirana tako, da ni kaj dodati.

KURIR. Dodajte vsaj en dolar, gospod. Ali kakšno drahmo. Na letališču bi si kupil sladoled. Tako rad imam sladoled.

JEHOVA. Saj nisi otrok. – Kje bomo pristali?

ARHANGEL. V Atenah.

JEHOVA. Grčija. O, poglej, Olimp! (*Kurirju*) Se še spominjaš? Ti si nastopal v podobi krilatega Hermesa –

KURIR. Ampak takrat sem nosil še mošnjiček v roki.

JEHOVA. (*Ki ne mara govoriti o tem, arhangelu*) Jaz pa v podobi bika. Čudno, da ti Grki niso nikoli pogruntali, da sem Zevs jaz. Nisi rekel, da se mi je vse skup samo sanjalo? Bog se razumi na te sanje. Mislim, da se tudi Freudu ni sanjalo, kaj vse se skriva v njih.

KURIR. Še največ izveš iz sanjskih bukev.

ARHANGEL. Tako je pač, da človeška narava le težko ločuje med sanjami in resnico.

JEHOVA. To je velika prednost, ki jo imajo ljudje pred bogovi. Gledati bistvo stvari –

ARHANGEL. Das Ding an sich, kot bi rekel Kant.

JEHOVA. Kakšen dolg čas! Če se hočeš zabavati, moraš biti nepopoln. Vsaj tako nepopoln, kot je človek. Pritožbe, da svojega dela nisem dobro opravil, so torej nesmiselne.

ARHANGEL. Gotovo, vsaj do neke mere.

JEHOVA. Pozna se ti, da nosiš s seboj svetega Avgušтина in Baruha Spinozo. To je tisti filozof, ki je hotel mene spremeniti v peščico zakonov, ki se morajo pokoravati sami sebi – mene, ki ne priznavam nobenih zakonov!

KURIR. (*Zase*) Zlasti na cesti ne. Zato je razbil v mesecu dni že tri avtomobile, pa kakšne!

JEHOVA. Kaj si rekel?

KURIR. Nič. Govorim sam s seboj. (*Zase*). Samo da bolj pametno kot on.

JEHOVA. (*Gledajoč na Zemljo*) Grčija. (*Prezirljivo*) Dežela bogov. Pha! Kdo vlada zdaj tam spod? Še zmerom polkovniki?

KURIR. Ne, Melina Mercouri.

JEHOVA. Kadar ta ženska poje, me je sram. Sram, da sem Jehova, ne pa Melina Mercouri.

ARHANGEL. Pretiravate.

JEHOVA. Mi ljudje –

ARHANGEL. Ljudje! Že spet.

JEHOVA. Mi – mi vedno pretiravamo.

ARHANGEL. (*Ogorčen*) Prosim vas! Take izjave iz vaših ust bi utegnile imeti zelo daljnosežne posledice. Že tako je dandanes brezboštvo preveč razširjeno.

JEHOVA. In kaj zato? Tudi jaz sem brezbožec. Sam sebi dovolj.

ARHANGEL. Seveda, ker ste bog.

JEHOVA. Kakšen bog pa sem, a?

KURIR. Takšen, da vas ni treba biti sram pred nikomer. Oblečeni ste dostojno, po novi modi –

ARHANGEL. In to niti ne preveč poceni. Tisti krojač v Savile Row je lump, da mu ni para.

KURIR. Tako je zlikan, da so vsi drugi ljudje spričo njegove zlikanosti kot obleka, ki je bila v kovčku slabo zložena. Celó vam je bilo malce nelagodno.

JEHOVA. Kako mi ne bi bilo, če pa sem prišel k njemu oblečen v Gabrielove svetopisemske cape. – Je res, da nosiš tiste cunje še zmerom s seboj?

ARHANGEL. S seboj, seveda. Morda nam še pridejo prav.

JEHOVA. Ti se ne znaš posloviti od nobene stvari, čeprav ni za rabo. Mogoče zato tako visiš na samem sebi.

ARHANGEL. Jaz da visim na samem sebi?

JEHOVA. Na perutnicah pač. In te so del tebe. Pa celo zelo neprimeren, ženanten del.

ARHANGEL. Jih niste izdelali vi sami po svojem lastnem načrtu?

JEHOVA. Sem – ko sem bil še neuk bog.

ARHANGEL. Neuki ste bili, to je res – (*potisne konec perutnice nazaj pod srajco*) – vseeno pa – vsaka stvar ima svoje meje –

JEHOVA. Razen tvojih perutnic, ki so brezmejne. Daj, za božjo voljo, postrži si jih že.

ARHANGEL. Priznati moram, da me spravljate v nemajhno začudenje. Kaj, za božjo voljo, vam ni všeč na teh mojih krilih?

JEHOVA. Ti smem povedati odkrito? Iz njih zaudarja nekakšen neprijeten zadah – rekel sem ti že, kot od piščancev, zaprtih v inkubatorjih.

ARHANGEL. Prej vas duh mojih kril ni motil.

JEHOVA. Prej ne – ampak zdaj imam finejši nos. Sploh me moti vse, kar me spominja na nebesa. In ti me spominjaš. Tako ali tako – tvoj duh je neprijeten. Najbolje bo, če se umakneš v turistični razred. Turisti prenesejo vse.

*(Arhangel hoče oditi. Zelo je prizadet.
Nastopijo trije komandos.)*

1. KOMANDOS. *(Z revolverjem)* Roke kvišku! Ja, tudi vi, gospod.

JEHOVA. Kaj bi radi? Pa ne, da bi bili teroristi? Dosti sem že slišal o njih.

1. KOMANDOS. Pa ne boste več, če ne dvignete rok še ta hip.

JEHOVA. *(Dvigne roke)* Zanimivo. Zanimivo.

1. KOMANDOS. *(Stewardesi)* Sporočite kapitanu, da prevzamem komando nad letalom jaz. Ukazujem, da nemudoma spremeni smer poleta. Kurs: Libanon.

JEHOVA. *(Gledajoč stewardeso, ki gre proti vratom kabine)* Zdaj, ko molí roke kvišku, ji je krilo zlezlo še malo bolj navzgor. Tudi nasilje ima svoje dobre strani. Smem otresti pepel s cigare, gospodje?

2. KOMANDOS. Jezik za zobe!

ARHANGEL. Ne veste, kdo je to?

1. KOMANDOS. O, vemo, vemo. Še predobro vemo.

ARHANGEL. Pa si kljub temu drznete?

2. KOMANDOS. Prav zato. Da ni tu njega, tudi nas ne bi bilo.

ARHANGEL. O tem ne more biti nobenega dvoma. Tudi vas je ustvaril on.

1. KOMANDOS. Tako je! On nas je ustvaril. Vi ste nas ustvarili. Vi sami in zdaj kažete na nas: »Glejte, kakšni so!« Tako, gospod, zdaj bomo stopili v stik z Izraelci in zahtevali odkupnino za vas. Sto petdeset naših jetnikov in pol milijarde dolarjev.

ARHANGEL. In zakaj naj bi Izraelci plačali odkupnino zanj? Nobenega oprava nima z njimi.

1. KOMANDOS. Razen tega, da jim lifra orožje.

ARHANGEL. Orožje? Pójte no. Kakšno orožje neki? Svoje dni jim je podaril nekaj mečev, to je res – da bi lahko prodrli v obljubljeno deželo

2. KOMANDOS. In jo vzeli nam! No, vidiš, pa praviš, da tvoj gospod nima nobenega oprava z njimi. In kdo jim je nakazal še prejšnji mesec dve sto milijonov dolarjev dolgoročnega kredita, če ne gospod Haller? A?

ARHANGEL. Gospod Haller? Mogoče. Ampak moj gospod prav gotovo ne.

1. KOMANDOS. Kdo pa je tvoj gospod, če ne Haller? Haller & Co.? *(V kabino)* No, kako je? Imate zvezo z Izraelci? Kaj pravite? Da je gospod Haller na varnem doma v New Yorku. Smešno. Saj je tu. *(Svojima pajdašema)* Njegov sekretar je pravkar priznal, da dobavlja orožje Izraelcem. Kako? Da nas pozdravlja? Kdo – Haller? No, tudi mi ga pozdravimo. Pa prav kmalu z zdravilom, ki nikoli ne odpove.

2. KOMANDOS. *(Jehovi)* Pravijo, da ste doma.

JEHOVA. Saj tudi sem. Jaz sem doma povsod.

1. KOMANDOS. Pravi Jud.

ARHANGEL. Ne veste, kdo je to? To ni nihče drug kot Jehova. Bog bojnih trum in tako dalje.

1. KOMANDOS. Ampak ne dalje, kot bomo hoteli mi. Do Libanona, gospod bojnih trum! Jim bomo že dali tem bojnim trumam.

Tretje dejanje

NEBESA

1. BOG. Tako torej, dragi moj kurir. Vsa stvar se sliši le preveč neverjetno. Na sumu te imam, da nas vlečeš za nos.

KURIR. (*Oblečen kot kak mehanik*) Res je, da angeli včasih vlečejo bogove za nos, vendar jaz ne spadam mednje. Nikoli še nisem vlekel nobenega boga za nos in ga tudi ne bom, čeprav bi me prosil za to. Razen svojega gospoda. Mislim Jehovo. Tega sem povlekel za nos, saj bi sicer ne mogel sem gor k vam. Rekel sem mu, da grem iskat še ščepec človeške narave zanj, pa je bil kar brz za to, da grem.

4. BOG. Torej ga niso hoteli odkupiti?

KURIR. Kje pa! Rekli so, da ni bog, pač pa norec – kar tudi je, bogovom bodi potoženo – in naj ga kar odpeljejo s seboj, kamor hočejo. Magari k Alahu, da mu bo družbo delal.

1. BOG. Kdo je to Alah?

KURIR. Ah, eno izmed imen zanj – za Jehovo. Ne vem, zakaj so mu dali toliko imen.

2. BOG. Ker ni bil buden. Če bi bil buden, bi imel samo eno ime, zato pa tisto pošteno.

1. BOG. Kršenduš! Nimamo dovolj težav že vsak s svojim planetom? No, jaz imam na skrbi kar dva, odkar so moji Orjani zasedli še eno zvezdo v sosednjem osončju –

2. BOG. Ha, o tem se bomo morali še pogovoriti. Verjetno vam pogovor ne bo preveč pogodu, zato pa bo mojim Alfabetom, ki jih ti vaši analfabeti s svojo invazijo ogrožajo –

1. BOG. Prava reč, saj jih tako ni dosti prida.

2. BOG. To je res, vseeno pa žive v območju moje suverenosti.

4. BOG. Mir, mir! Ste bogovi ali niste? Poslušajmo do konca, kar nam ima povedati kurir arhangela Gabriela. Kurir arhangela Gabriela, nadaljuj!

KURIR. Oprostiti se moram, ker sem se pojavil tu na tej olimpiadi –

4. BOG. Olimpiadi?

KURIR. Hotel sem reči Olimpu – in to kar v tej delovni obleki. Ampak pri najboljši volji nisem imel časa, da bi se preoblekel.

4. BOG. Nadaljuj! Kaj počne tvoj gospod?

KURIR. Živi kot bog – no, saj tudi je. Odkar so ga kot talca brez vrednosti izpustili, je od sreče ves ponorel. Vidite ga vsepovsod, kjer hočete.

V cirkusih, na gasilskih veselicah, diplomatskih sprejemih –

1. BOG. Salament.

KURIR. – v nočnih lokalih. Tam je dan in noč.

4. BOG. To ni mogoče. V nočnih lokalih si lahko samo ponoči.

KURIR. Če nisi Jehova. Če si Jehova, pa je mogoče tudi to. Kaj bi vam pravil –

4. BOG. Le kar povej do konca. Le.

KURIR. Saj ne rečem, tudi arhangel Gabriel ima svoje muhe. Namesto da bi bil gospodu bogu pomagal do pameti, je še svojo izgubljal, ker je vse dni in noči prebil –

2. BOG. V nočnih lokalih? Tudi on?

KURIR. Ne, ne – pri hipijih, dokler jih ni čas odpihnil.

3. BOG. Hipiji? Kaj je to

KURIR. To so ljudje, ki bi bili zelo srečni, če ne bi bili ljudje, temveč ovce, pod pogojem, da jih ne bi nihče strigel. Drugače pa so dobri in mirni. Prepričani so, da nebes ni, da pa je kljub temu mogoče priti vanje s pomočjo nekakšnih indijanskih zelišč. Arhangel Gabriel, če je le mogel, je zlezal v svoje svetopisemske cape in jo pobral k njim.

4. BOG. Nazaj k stvari. Kaj počne tvoj gospod na Zemlji, ki jo je ustvaril?

KURIR. Predvsem: vse spremstvo ga je zapustilo. Razen mene.

4. BOG. Zakaj so ga zapustili?

KURIR. Niso mu mogli slediti, ker nikoli ni tam, kjer je, pač pa kje drugje na onem koncu sveta. Vsepovsod je pričujoč. Kot se za boga navsezadnje tudi spodobi.

4. BOG. Kje so drugi angeli zdaj?

KURIR. Zaljubili so se vsak v svojo zemljanko in se izgubili v nji. Tam jih ne najde nihče več. Kdor se enkrat izgubi v ženski, ne pride več na beli dan, ker je tam prelepo. Tudi če bi ga klical Jehova sam, ne bi prišel. No, pa saj nobenega ne kliče – razen mehanikov, da mu popravijo kak defekt, ki ga sploh ni. Ne zna voziti, povem vam, da ne zna. Ker ni čisto pri sebi. Vsepovsod drugod, samo pri sebi ne. Ko bi bil, si ne bi kupil Ferrarija. On pa Ferrari!

2. BOG. Tako torej! Namesto da bi vzel ljudem prometejski ogenj, nori okrog z nekakšnimi vozili.

KURIR. In vozila za njim. Ampak v tistih vozilih sedi prometna policija. Še bolj navdušen pa je za avione. »Glej,« je rekel zadnjič arhangelu Gabrielu. »Kaj so ptičja krila ali pa tvoja v primeri s krili tegale Concorda?« In po mojem ima tudi prav. Tista krila so veličastna.

(Zamolkel ropot iz daljave.)

3. BOG. Kaj je to?

KURIR. To je ameriška raketa, ki leti na Venero. Te so glasnejše od ruskih.

3. BOG. Zakaj?

KURIR. Ker jih spremlja poleg njihovega hrupa še hrup novinarjev.

4. BOG. Nadaljuj.

KURIR. Z vsemi velikaši Zemlje se družijo. Vseeno mu je – naj bo petrolejsko veličanstvo iz Arabije, japonski mikado, predsednik južnoameriške vlade ali predsednik General Motors – Uh, ko bi vedeli, kakšni so njihovi najnovejši kabrioleti. Športni ! Ah!

2. BOG. Podoba je, da tudi ti nisi povsem ravnodušen, kar se tiče Zemlje in njenih dobrot.

KURIR. Res je. Ves čas mi misli uhajajo tja dol. Priznati moram, da sem le nerad prišel sèm. Da ni arhangel Gabriel vztrajal na tem, bi bil še zdaj pri svoji – ne, imena ne povem. Po imenu jo kličem samo v sanjah, in še to najlepših.

4. BOG. Si se zagledal vanjo?

KURIR. Do ušes. Vsega pa je krivo kurje oko mojega gospoda. Je namreč pedikerka.

4. BOG. Norec.

KURIR. Kakršen gospod, takšen sluga: odkar je ob pamet on, smo ob pamet tudi mi. Razen arhangela Gabriela – na mojo veliko žalost.

3. BOG. Zakaj?

KURIR. Ko bi ne bilo njega, bi nobeden od nas ne opazil, da je kaj narobe, in ker ne bi opazil, bi bilo vse v redu.

3. BOG. Ti torej misliš, da je vse v redu, dokler nihče ne opazi, da ni.

4. BOG. Dokler ni merila, so stvari svobodne.

KURIR. Tudi mi smo bili, dokler ni nekega dne arhangel Gabriel sklical tistega simpozija, ki so nam ga potem razbili ekstremisti in pankovci.

3. BOG. Bog te razumi.

KURIR. (*Nedolžno*) Saj ste bog, ne?

3. BOG. Kakšen simpozij je bil to?

KURIR. Simpozij o desnem krilu. Mislim o desnem krilu arhangela Gabriela. – (*Bogovi se spogledajo*) – Arhangel Gabriel je na tistem simpoziju – udeležili so se ga člani naše delegacije in nekaj bolj lahkih deklet, ki pa so bila do konca simpozija tako težka, da so jih komaj spravili v policijski avto, skupaj s petdesetimi hipiji in Jehovci.

3. BOG. Jehovci? Ste slišali? Kdo pa so spet to?

KURIR. Ljudje, ki pričakujejo Jehovo.

1. BOG. No, zdaj so ga pričakali. Upam, da jim je v veliko veselje.

KURIR. Ne, pač pa v žalost, ker je Jehova preveč vesel. So ljudje, ki jih spravi veselje drugih ob vse veselje. Tisti Jehovci so že taki. Poleg tega pa je ostalo za njimi vse polno smeti, ko se je simpozij končal. Ves čas so namreč jedli kikiriki in metali luščine po tleh. Celo arhangel Gabriel je godrnjal, ko je pometal tla s svojimi krili –

1. BOG. S krili! Bog pomagaj!

KURIR. Pa ni hotel pomagati. Ne vem kolikokrat ga je prosil, naj mu dá subvencijo ali vsaj kredit za pošteno metlo, pa ni bilo nič iz tega. No, in tako je moral pometati kar s svojimi perutnicami.

3. BOG. Zakaj pa niste pometali vi drugi? A?

KURIR. Naših kril ni več. Jaz sem jih prodal.

4. BOG. Prodal!

KURIR. On jih ne bi mogel, četudi bi hotel, saj to sploh niso več krila. Naš gospod mu je popukal že skoraj vse perje in ga razdal Zemljanom za spominke.

4. BOG. Kaj je bilo na tistem simpoziju? Zakaj so ga sklicali?

1. BOG. Kdo pa ve, zakaj se sklicujejo simpoziji?

KURIR. Naš je bil sklican zato, da bi arhangel Gabriel na primeru svojih resnično precej poškodovanih perutnic dokazal, da je moj gospod neprišteven.

3. BOG. Pa je res?

KURIR. Seveda je, saj je zdaj Človek. Kam pa bi prišli ljudje, če bi ne bili neprišteveni? Tudi jaz sem. Poglejte. (*Se postavi na glavo.*)

4. BOG. (*Dostojanstveno*) Vstani! Postavljati se na glavo tu pred nami!

KURIR. (*Vstane*) Ah, ko bi vedeli – kako lepo je tam doli – posebno ob deževnih dneh. Ob takih dneh z mojo pedikerko zastreva zavese in –

4. BOG. Dosti te pedikerke!

KURIR. Ne, te pedikerke ni nikdar zadosti. Zlasti ne ob deževnih dneh. Ker nimam dežnika – s čim pa naj si ga kupim? – ne morem nikamor, zato pa pride ona k meni. In potem – no, to si lahko predstavljate, saj nisva nobena angela.

2. BOG. Ti si.

KURIR. Pravzaprav sem res, – ampak zmerom ne.

4. BOG. Nazaj k stvari. Kje je tvoj gospod?

KURIR. Zdajle? Gotovo na kakšni tekmi. Ali kjerkoli, samo v norišnici ga ni, to je gotovo. Gabriel ga ni mogel spraviti tja: zato pa je Jehova spravil njega. Največ pa je tega kriva New Left.

3. BOG. (*Divje*) Njuleft? Kaj je to?

KURIR. Zdaj jih ni več. So pa razgrajali po Parizu in New Yorku in razbijali izložbe, mite, tabuje, shode, ideologije in mercedese. Tudi mojemu gospodu so ga – kot da bi tega on sam ne znal. Takrat je imel mercedes. Specialen. 350 konjskih sil! Bomba.

4. BOG. Potemtakem ne veš, kje je zdaj tvoj gospod?

KURIR. Ne. Jaz vem samo, da ničesar ne vem, le tega ne vem, kako vem, da ničesar ne vem, če ničesar ne vem. Tu ga je Sokrat polomil. Vsaj arhangel Gabriel trdi tako.

3. BOG. Sokrat, kdo je to?

KURIR. Eden od filozofov v kovčku arhangela Gabriela. Odkar nas je napadla New Left, pa ga ni več tam. O, moj bog, ko bi vedeli, kaj so počeli z nami! Rekli so, da smo struktura in da je treba strukture razbijati. In potem so prišli jehovci in vzeli svojega angela varuha pod svoje varstvo, a v resnici so mu skrivaj populili še tisto perje, kar ga je imel. Nazadnje pa so jo primahali policaji, ki so spravili arhangela Gabriela v norišnico. Stroške za prevoz je prevzel moj gospod. Nikoli ga še nisem videl, da bi tako rad plačal. – No, pa sem jo ujel.

4. BOG. Kaj

KURIR. (*Pokaže, kaj je ujel*) Bolho. Arhangel Gabriel jih je prinesel od tistih ljudi. Ampak zdaj jih ne bo več. Zdaj je v norišnici, kamor tudi spada. Prirediti simpozij o desnem krilu – in se s tem izpostaviti levici, ki ji je vse, kar je na desnem krilu, napoti!

4. BOG. Dovolj. Jehovo je treba nemudoma spraviti nazaj sem gor.

KURIR. Le kako? Mogoče, če bi ga ugrabili. Ampak kdo ga bo, to je vprašanje.

4. BOG. Zakaj pa imamo tebe?

KURIR. Da bi ga jaz ugrabil? Hm. Kdo ga bo pa odkupil?

4. BOG. Mi.

KURIR. Kako?

4. BOG. Povej, kaj terjaš?

KURIR. Dajte mi zemljo –

4. BOG. Zemlja ni naša. Tvoj gospod jo ima še vedno v rokah.

KURIR. Figo: ona ima njega. Sicer pa ne terjam od vas vse Zemlje. Samo majhen košček.

4. BOG. Tudi tisti ni naš.

KURIR. Pa če vam ga moj gospod odstopi? Dobim tisti košček Zemlje, če vam ga odstopi?

4. BOG. Dobiš – le da ga pripelješ nazaj.

KURIR. V redu. Samo v teh pasjih dneh ne.

2. BOG. Zakaj ne?

KURIR. (*zapoje*) »Če hočeš pot'vat' kot gospod,
ne hodi v pasjih dneh na pot,
ker boš na-pot' vsepovsod
in vse ti bo na-pot'.

(Nadaljevanje in konec prihodnjič)

Matej
Bor

Gospod Bog na svoji zemlji

Do neke mere filozofska farsa
(Nadaljevanje in konec)

Četrto dejanje

ČAKALNICA V UMOBOLNICI

PEDIKERKA. Gospod, tu vas ne morem pedikirati. Ne veste, kje smo?

JEHOVA. (*Opravljen po najnovejši modi – kot kapo kakšne mafije, ki ima v zakupu igralnice*) Seveda vem. Prav dobro vem, da smo v čakalnici umobolnice, kamor sem spravil svojega arhan-

gela Gabriela. No, daj, začni že. (*Kurirju*) Reci ji, naj ne bo trmasta. Ni vseno, kje mi reže to vražje kurje oko? Ja, žal mi je, zelo žal. Prišel sem do zaključka, da tudi bog brez svetovalcev ne more nikamor. (*Zdravniku, ki pravkar vstopi*) O, dober dan, gospod primarij. Ni mi prijetno, da vas ponovno nadlegujem.

PRIMARIJ. Tudi meni ni.

JEHOVA. Lepo, da ste iskreni. Iskrenost, pravi arhangel Gabriel, je tako redka stvar na tem svetu, da še tista, kar je je, v zadregi molči. Iskrenost, ki molči, pa ni več iskrena, če natanko premislimo. Vsaj arhangel Gabriel tako trdi.

PRIMARIJ. Da, da, razumem, razumem. In kaj želite?

JEHOVA. Rad bi kaznoval Kitajsko in osvojil Tibet.

PRIMARIJ. O-o?

JEHOVA. Ne zase, kaj bi jaz z njim – je preblizu nebesom. Za Dalajlamo. Srečal sem ga šele včeraj. To vam je odličen gospod. Tam gori v Tibetu ga štejejo med bogove. Pa ni bog. Za boga je dosti predober. Bogovi niso prida. Kar meni verjemite, čeprav tudi jaz spadam mednje.

PRIMARIJ. (*Pomigne strežniku*) Brez skrbi, verjamem vam.

JEHOVA. Ta zadeva s Tibetom je zelo resna stvar.

PRIMARIJ. Gotovo, gotovo.

JEHOVA. Je pa nekaj, kar želim popraviti. Priznam vam, da tisto, kar sem zadnjič navedel, ni res.

PRIMARIJ. Gotovo ne. In kaj ste navedli?

JEHOVA. Da pacient, ki sem vam ga pripeljal, ni arhangel Gabriel, temveč da si to samo domišlja. Resnica pa je, da je.

PRIMARIJ. Kaj?

JEHOVA. Arhangel Gabriel – in seveda, kar je zame še posebno pomembno, moj svetovalec. Tajnik. Razumete?

PRIMARIJ. Razumem. Vse razumem.

JEHOVA. Vidite, in ker vse razumete, jaz ne morem razumeti, kako da ste zadnjič mogli verjeti mojim besedam. Sèm sem ga pripeljal – namreč njega, svojega arhangela – da bi imel mir pred njim. Zdaj pa vidim, da brez njega nimam miru. Vsak resnično pomemben človek mora imeti tudi tajnika. Če ima tajnico, kmalu nima več tajn. Če pa nima tajn, nima več miru. No, torej, da se vrnemo spet k mojemu tajniku. Skratka, šel mi je na živce. Ni mi dal, da bi tu na svoji Zemlji po svoje živel. Hotel je, da bi živel po njegovem. Po njegovem živeti pa se pravi sploh ne živeti. vse dneve čepi kje v kotu in bere klasike – ali pa moli. Seveda mene. Koga pa naj, saj sem njegov bog. Kljub vsemu pa brez njega ne morem –

PRIMARIJ. Potemtakem je vendarle, kot pravite, nor?

JEHOVA. Nikakor. Če je bilo kaj norega v njem, je bila samo misel, da mora pozvati tudi mene na simpozij o svojem desnem krilu, ki so ga potem razbili ekstremisti. Bil sem na Spitzbergih – kupil sem jelenjo vprego in vihral čez večni sneg in ledenike – pa sem moral pustiti vse. Simpozij je le simpozij, in če te povabijo, ne moreš kar tako odbiti. Ko pa sem videl, za kaj gre, sem se razjezil in začel dokazovati, da je neprišteven. In to je bilo narobe. Kajti če je kateri od naju dveh neprišteven, potem sem to gotovo jaz. Vsaj včasih.

KURIR. Ampak takrat prepričevalno.

JEHOVA. Premalo natančni ste pri diagnozah. Da ste samo malo potipali pod njegovo srajco, bi se lahko prepričali, da ima res perutnice, kot vsak pošten ali pa tudi nepošten angel.

PRIMARIJ. Prilepljene.

JEHOVA. (*Osupel*) Prilepljene?!

PRIMARIJ. Z uhujem.

JEHOVA. (*Nervozno vzame cigaro in ponudi tudi primariju*) Tega nisem vedel. Jaz mu jih nisem prilepil.

PRIMARIJ. Verjetno si jih je sam. Dokaz, da res ni duševno priseben.

JEHOVA. Da te šent – (*Kurirju*) Pravijo, da ima perutnice prilepljene. Vse do danes sem bil prepričan, da so že tisoče let zrasle z njim kot tale roka z menoj. Kako, hudiča, mar se niso prijele? In da mi tega ni nikoli omenil? Je že tako, da radi skrivamo svoje pomanjkljivosti. Če pa si povrhu še angel, je to tem bolj razumljivo. Pa tvoje – so v redu?

KURIR. Saj jih nimam več.

JEHOVA. Kaj si storil z njimi?

KURIR. Vam nisem že povedal? Prodal sem jih.

JEHOVA. (*Zelo ogorčen*) Prodal?!

KURIR. Seveda, da bi kupil sesalec za prah. Menda ne mislite, da bom pometal s svojim perutnicami kot Gabriel?

JEHOVA. Perutnice – pa kakšne! – pa gre in jih proda!

KURIR. Sami ste mi svetovali tako, ko sem vas prosil za denar. Zakaj pa ti bodo perutnice? Prodaj jih. Ja, tako ste rekli.

JEHOVA. Jaz da sem rekel kaj takega? No, veš kaj – Oprostite, primarij, ves sem iz sebe.

PRIMARIJ. Vidim.

JEHOVA. No, vidite. Samo, da vidite. In ker vidite, upam, da vidite tudi to, da brez svetovalca, kot je arhangel Gabriel, ne morem uspešno opraviti odgovorne naloge, kot je kaznovanje Kitajske in osvoboditev Tibeta. Še z njim jo bom težko.

PRIMARIJ. Gotovo, gotovo.

JEHOVA. Kitajcev ne maram. Pa tudi Rusi so čudni. Preveč verujejo v svojo brezbožnost, tako da ni več brezbožnost, temveč neke nove vrste pobožnost. In vse preveč resni so, vendar pa spet ne tako, da bi postali že neresni. Zato se niti zabavati ne moreš na njihov račun. Vse, kar spominja na igro, jim je sumljivo in ker je tudi življenje navsezadnje le igra, se jim zdi sumljivo tudi to. Spustite že torej tega nesrečnika, čeprav njegova krila niso povsem brezhibna.

PRIMARIJ. Kaj dela ta gospodična?

JEHOVA. Saj vidite. Boljše pedikerke ne najdete v vsem Parizu.

PRIMARIJ. Hoteli ste reči Londonu.

JEHOVA. Kako? Mar smo v Londonu?

PRIMARIJ. (*Mu ustrezljivo pomore*) Jehova – gospod bojnih trum.

PRIMARIJ. Torej, gospod bojnih trum – ne bi stopili z menoj tja noter pogledat, kaj dela vaš arhangel?

JEHOVA. Z veseljem, seveda, z največjim veseljem.

PRIMARIJ. (*Kurirju in pedikerki*) Pa tudi vidva. (*Strežniku*) Na sumu jih imam, da so vsi skupaj pobegnili iz kakšnega drugega sanatorija za duševne bolezni. – Prosim, gospod bojnih trum. (*Odidejo.*)

SOBA V UMOBOLNICI

KURIR. Že tri dni jim dopovedujem, da nisem angel gospodov, pa mi ne verjamejo – prej, ko sem jim dopovedoval, da sem, pa mi tudi niso. Kaj naj storim? (*Objame pedikerko.*)

ARHANGEL. (*V rokah ima molek*) Nobenih lahkomišelnosti, prosim. Vsaj v moji prisotnosti ne.

KURIR. Kaj delate?

ARHANGEL. Moliti skušam. Kakšna sramota! Ne zame. Zanj. Tisoče let sem skrival, zdaj pa mimogrede razkrijejo, kako slabo je opravil svoje delo. (*Pokaže kos perutnice, ki ga je odložil na nočno omarico.*) Eden njih je malce pritisnil, pa je šlo.

KURIR. Uhuja bo še treba kupiti.

ARHANGEL. Ne, edino lepilo je vera. Vera. In te v meni ni več. Ne verjamem več v delo našega gospoda. Pravzaprav mi ta sprememba prijetno dene. Daj, skušaj moliti tudi ti. Videl boš, da ne bo šlo. Te moje perutnice –

KURIR. Kaj bi toliko tožil. Tudi jaz jih nimam več.

ARHANGEL. Kako?

KURIR. Sicer pa so mi bile samo na poti. Pustiva to. Arhangel Gabriel, povedal sem vam, da sem dobil od bogov strog ukaz, naj pripeljem našega boga nazaj živega ali mrtvega –

ARHANGEL. Mrtvega! Bogovi so večni.

KURIR. Ampak samo včasih.

ARHANGEL. Včasih!

KURIR. Včasih so večni, včasih pa tudi ne.

ARHANGEL. Mogoče imaš prav.

PEDIKERKA. Glavno je, da pridemo ven iz te usrane luknje.

KURIR. Ne govori tako spričo arhangela!

PEDIKERKA. Arhangela! Kakšni angeli pa ste, če ne znate odpreti niti teh hudičevih vrat? Da sem jaz angel, bi podala ostavko na tako čast, če bi vedela, da niti tega ne zmorem.

KURIR. Naj vam povem, kakšen načrt imam.

PEDIKERKA. (*Prezirljivo*) Ti da imaš načrt?

KURIR. Imam ga, za pobeg. Kje je Jehova?

ARHANGEL. Na pregledu.

Nastopi Jehova

KURIR. Vrnil se je. (*Jehovi, ki pride slabe volje*) Kako je, gospod bojnih trum?

ARHANGEL. Je pregled dobro izpadel?

JEHOVA. Slabo. Pravijo, da sem bolan na duhu, ker trdim, da sem, kar sem. Rekel sem jim, da sem pripravljen vsak hip preklicati, da sem, kar sem, in priseči, da sem, kar nisem, pa se jim je zdelo tudi to sumljivo. Dalajlama pa čaka – gotovo misli, da sem požrl dano besedo. Ne, nikoli. Rajši požrem vse drugo, s sabo vred.

KURIR. Če boste požrli sebe, boste tudi svojo besedo.

JEHOVA. Torej bom rajši tebe. Na sumu te imam, da za mojim hrbtom objemaš negovalko mojih nog.

KURIR. Kaj hočete, takšna je pač človeška narava.

JEHOVA. To je res. Moja ali tvoja. Oba imava oči, usta, jezik, nos –

KURIR. In želodec, ki kruli. Gospod, jaz hrane v tej norišnici ne prenesem več. Zakaj ne bi postali spet bog, da nas rešite odtod?

JEHOVA. Ne! Svoje človeškosti ne zavržem. Nikoli! Človek, ki neha biti človek, ni za nobeno rabo. Niti za boga ne.

KURIR. Gospod, dobil sem zvezo.

JEHOVA. (*Dremaje*) S kom?

KURIR. Z bogovi.

JEHOVA. Zakaj pa z bogovi? Kaj bi rad od njih?

KURIR. Ponujajo, da vas rešijo odtod, če jim odstopite –

JEHOVA. Kaj? Pa menda ne tebe?

KURIR. Ne, pač pa svojo zemljo.

JEHOVA. (*Ga pogleda*) Zemljo? Sem slišal prav? Ponovi! So rekli Zemljo?

KURIR. Zemljo. Ampak ne celo. Samo košček Zemlje. Toliko, recimo, kolikor je je treba, da postaviš nanjo majhno delavnico.

JEHOVA. Kakšno delavnico? Božjo?

KURIR. Ne, kleparsko.

JEHOVA. Kleparsko delavnico! In kaj bodo klepali v nji?

KURIR. Ne vem.

JEHOVA. Gotovo zarote zoper mene, a?

KURIR. Če se bojite tega, lahko zahtevate, naj nastavijo v tisto delavnico kakšnega zanesljivega človeka, ki mu zaupate.

JEHOVA. Jaz nikomur ne zaupam, kleparjem pa še posebej ne. Rekli so, da mi popravijo razbiti rolsrojs v treh dneh, pa je še zdaj tam. Vsi kleparji so falotje in če kaj klepajo – mojega rolsrojsa prav gotovo ne.

KURIR. Torej jim lahko sporočim, da privolite?

JEHOVA. Naj bo v božjem imenu.

PEDIKERKA. Potihem, potihem, če ne bodo res mislili, da smo vsi skupaj nori.

KURIR. To bi bilo zdaj opravljeno.

JEHOVA. Zame slabo, saj sem jim odstopil tako rekoč strateško oporišče na svoji Zemlji.

KURIR. (*Nekaj iskaje pod posteljo*) Da bi jih strela! Rekli so, bogovi so mi rekli, da bodo pod to posteljo, če Jehova privoli, tri strežniške halje in en prisilni jopič. Pa jih ni. Pač – tu so! (*Zase*) Seveda, saj sem jih jaz sam izmaknil in skrili sem. (*Glasno*) Bogovi so torej zadovoljni.

JEHOVA. S seboj.

KURIR. Tudi z vami. Ne bi zdaj dali vsega tega še črno na belo?

JEHOVA. Zakaj pa spet to? Sicer pa – (*Izpuli però iz ostanka arhangelovih perutnic*) Na! Piši.

ARHANGEL. (*Vzame però – slabe volje*) To je bilo eno izmed zadnjih. Ga ni škoda? Kaj naj pišem?

JEHOVA. (*Se premisli*) Nič. Boš kasneje.

KURIR. Ne odlašaj na jutri, kar lahko storiš pojutrišnjem. (*Kazuje haljo in jopič*) Vidite, gospod? Bogovi so držali besedo.

JEHOVA. Izjemoma. In kaj zdaj?

KURIR. Bogovi pravijo – pravijo – naj se mi trije preoblečemo v strežnike, enega pa denemo v prisilni jopič. Najprimernejši za to bi bil arhangel Gabriel. Dajte, da vam nataknem prisilni jopič. Tako. In zdaj začnite kričati, ampak na vse glo.

ARHANGEL. Ne znam. Ne morem. Kdo je kdaj slišal kričati pravega filozofa?

KURIR. Njegova žena.

ARHANGEL. Jaz nimam žene.

KURIR. Kakšna sreča zanjo! Poleg tega pa niste pravi filozof. Vsi pravi filozofi, vsaj vi trdite tako, so v vaši popotni torbi. Torej boste kričali ali ne? Ampak kot norec, ki ima napad. (*Zase*) Njemu to ne bo težko. No, kričite!

ARHANGEL. Zakaj naj bi kričal?

KURIR. Zato, da vas bodo slišali.

ARHANGEL. Ne maram, da bi me kdo slišal kričati.

KURIR. O moj bog! Ukažite mu, naj kriči.

PEDIKERKA. Kaj bi mu ukazovali. Za to poskrbim jaz. (*Začne zgečkati arhangela, ki divje zakriči.*)

KURIR. Tako. Odlično. Le še bolj!

ARHANGEL. Stran! Stran! Ne dotikaj se me, prešuštnica!

Pedikerka ga žgečka, ne da bi se menila za njegovo vpitje.)

JEHOVA. In kaj sedaj?

KURIR. Počakajmo. Strežnik bo kmalu tu.

(Vrata se odpro. Pride Strežnik)

STREŽNIK. Kaj to pomeni? Kdo vam je dovolil obleči naše halje?

KURIR. Takoj ti povem, a slišal me ne boš več, ker te prej kresnem po glavi.

JEHOVA. (*A ne preveč resno*) Nikar. Tudi ta glava je moje delo. In če sem jo ustvaril, je nisem zato, da bi mi jo zdaj ti razbil.

KURIR. Bogovi mislijo drugače. (*Udari strežnika po glavi, in ko pride drugi, še drugega.*) Gremo!

(Zgrabijo arhangela, ki se še vedno otepa in vpije ter ga odnesejo s seboj.)

NA POTI

JEHOVA. (*Sreča Prvega človeka*) Bolje, da mu ne povem, kdo sem, če ne bo spet naj narobe. – Poslušaj, človek božji. Jaz sem – sicer pa je vseeno, kaj sem. Sem nesrečno bitje, ki je bilo na begu ob svojo človeško naravo. Prehitro sem bežal, zato je ostala za menoj. In ko sem jo šel iskat nazaj, je ni bilo več, razen nekaj ostankov. Toliko da lahko za silo gledam ta božji svet. Pa tudi mojih dveh služabnikov ni bilo nikjer. Zdaj imam le še eno željo – to, da bi bil spet človek. Človek. Veš, kaj je to?

PRVI ČLOVEK. Ne.

JEHOVA. Saj si vendar človek.

PRVI ČLOVEK. Sem, ampak ne vem. Če bi človek vedel, kaj je, bi ne bil več človek, pač pa bog.

JEHOVA. Potem je bolje, da ne ve. Vidiš, jaz pa vem, da mi je ostala od vseh želj samo ena želja: biti človek. Povej, kje prodajajo človečnost?

PRVI ČLOVEK. Vseposvoda.

JEHOVA. To ni mogoče.

PRVI ČLOVEK. Pa je res.

JEHOVA. Če jo prodajajo vseposvoda, kako da jaz ne morem do nje?

(Prvi človek gre dalje)

(Zadnjemu človeku, ki pride mimo) Poslušaj, človek.

ZADNJI ČLOVEK. Kaj želite?

JEHOVA. Biti človek.

ZADNJI ČLOVEK. Mar niste?

JEHOVA. Samo na videz.

ZADNJI ČLOVEK. Tudi drugi so večinoma le na videz. Zbogom.

JEHOVA. Zbogom? Nikar. Dolg čas ti bo – kot meni.

ZADNJI ČLOVEK. Dolgo mi ne bo, kajti človek živi le kratek čas. Sicer pa človeškega življenja sploh ni.

JEHOVA. Kako da ne?

ZADNJI ČLOVEK. Ker je vsako, tudi najboljše človeško življenje, pasje. Zbogom.

JEHOVA. Počakaj. Rad bi govoril s teboj. Kdo si?

ZADNJI ČLOVEK. Zadnji človek.

JEHOVA. In oni, ki je šel mimo prej?

ZADNJI ČLOVEK. Je bil prvi.

JEHOVA. Zakaj prvi?

ZADNJI ČLOVEK. Ker je moj gospodar. (*Odide.*)

Nastopi Filozof.

FILOZOF. Ne, nikoli ne pridem do tja.

JEHOVA. Kdo si?

FILOZOF. Filozof.

JEHOVA. In kam bi rad prišel?

FILOZOF. Do bistva stvari.

JEHOVA. Do bistva stvari?

FILOZOF. Rad bi ga videl, vem pa, da ga ne bom nikoli.

JEHOVA. Mogoče ti lahko pomagam.

FILOZOF. Kako?

JEHOVA. Zamenjajva svoji naravi.

FILOZOF. Kakšna je tvoja narava?

JEHOVA. Božja – ampak prosim te, ne povej nikomur, da ne bi imel jaz spet težav.

FILOZOF. S čim? S svojo naravo?

JEHOVA. Tako je.

FILOZOF. Nisem vedel, da imajo tudi bogovi težave s svojo.

JEHOVA. O, imajo jih, pa še hude. Vsaj jaz. No, si za to, da zamenjava?

FILOZOF. Revez, pojdi in se iztrezni. Bogov ni. In ker bogov ni, tudi božje narave ni.

JEHOVA. Da je ni? In kaj je to, kar je v meni?

FILOZOF. Kozarec vina preveč. Kako ti je ime?

JEHOVA. (*Se ozre naokoli*) Res ne boš nikomur povedal? To je pomembna stvar.

FILOZOF. Je že kdaj kak filozof povedal komu kaj pomembnega?

JEHOVA. Jaz sem Jehova.

FILOZOF. Me veseli. Jaz pa nisem. Škoda. No, kako je, Jehova? Kaj delaš na Zemlji?

JEHOVA. Iščem človeško naravo, ker mi preseda bistvo stvari.

FILOZOF. Jaz pa bistvo stvari, ker mi preseda človeška narava.

JEHOVA. To si mi že rekel. Nisi mi pa povedal, zakaj nočeš zamenjati z mojo, ki ti bo omogočila, da boš videl, česar zdaj ne vidiš. (*Zase*) No,

ko bi vedel, kaj bo videl! (*Z drugim glasom*) Ah, dragi filozof, veš – bistvo stvari, ki je zame nekoliko manj zanimivo, ker ga gledam že celo večnost, mogoče niti ni tako nemikavno zanj, ki ga vidi prvič. (*Zavestno lagaje*) Jaz na primer, ko sem ga videl prvič, sem bil tako prevzet od njega, da sem bil ves ob pamet.

FILOZOF. In ko si bil ob pamet, ga nisi več videl.

JEHOVA. O, pač, v sanjah.

FILOZOF. Ta bo pa bosa, v sanjah ni mogoče videti bistva stvari. Niti v božjih, Jehovec.

JEHOVA. Ne Jehovec. Jehova.

FILOZOF. Prav, pa Jehova, če že hočeš biti.

JEHOVA. (*Pohiti z odgovorom*) Saj nočem biti. Človek namreč lahko dela neumnosti, bog jih ne more. Tudi največja neumnost boga velja za modrost. In to tako globoko, da ji ni mogoče priti do dna.

FILOZOF. Včasih se mi zdi, da nisi tako pijan.

JEHOVA. Odkar sem spet bog, žalibog ne pijem več. Tudi kadim ne. Ne igram pingponga. Tako majhna kroglica in koliko zabave imaš z njo! Neprimerno več kot s to veliko kroglo, ki se imenuje Zemlja – seveda če si bog. Če si človek, je to čisto druga pesem. Če si človek, lahko ješ češnje ali slanino s česnom, če zvečer nimaš kakšnih posebnih družabnih obveznosti, ali piješ gruzinski šampanjec – zadnjič sem ga v Samarkandu. Veš, kje je to? Bogu za hrbtom. Timurlenka tam ni več, zato pa je socializem. Ateizem.

FILOZOF. Da, ta je vedno bogu za hrbtom.

JEHOVA. In ravno to mi je všeč. Vse, kar je bogu za hrbtom, je dobro.

(*Kurir in arhangel
se priplazita izza grma.*)

KURIR. (*Arhangelu tiho*) Potemtakem sva dobra tudi midva.

JEHOVA. Z eno besedo: bilo je nebeško – (*se popravi*) – Nak, nebeško ni bilo – in neprestano so igrali na kitare. Ne, to je bilo na Havajih. Nekateri pravijo, da so se jih že naveličali, jaz pa se jih nisem. Premalo časa sem na Zemlji, da bi se naveličal Havajev, no, pa tudi če bi bil celo večnost, ne, Havajev se ne bi naveličal nikoli. Zlasti pa ne –

(*Jehova in Filozof se med pogovorom oddaljita.
Nastopita arhangel in kurir.*)

KURIR. Za njim! Za njim!

ARHANGEL. Že grem.

KURIR. Ugrabiva ga.

ARHANGEL. Ugrabiva! Saj nisva ekstremista.

KURIR. Hotel sem reči, da ga morava zgrabiti. Brez odlašanja. Da nisva odlašala, bi ga lahko že zdavnaj začopatila. Aretirala.

ARHANGEL. Aretirala! Boga! Se ti meša?

KURIR. Mar nimava tiralice za njim? In to od vesoljnega zbora bogov. Tako rekoč zaporno povelje. Če ga pripeljem tja gor, dobim – to so mi sveto obljubili –

ARHANGEL. (*Radoveden*) Kaj neki?

KURIR. Košček – Sicer pa zdaj ni časa za take pogovore.

ARHANGEL. No, povej, kaj?

KURIR. Košček – košček – čokolade. – No, kaj je? Sva angela ali vrabca?

ARHANGEL. (*Indignirano*) Vrabca!

KURIR. Če nisva, lahko še postaneva, saj že nekaj dni živiva od samih muh. In sicer vaših. Kako pa se ga mislite lotiti?

ARHANGEL. Pokleknil bom predenj in molil, naj se spametuje.

KURIR. Moliti boga, naj se spametuje? Bodite vendar pametni. – Lačen sem. Prejle sem hotel ukrasti tisto kokoš, vi pa: »Kdaj si že videl angela, ki bi kradel kokoši?« Jaz ga nisem, vi ga pa boste, če le priložnost spet nanese. Zmerom moram delati po vaši glavi. In to ni lahko, ker je vi že nekaj časa sèm sploh nimate. No, kaj je? Ali bova kar stala tu – medtem ko ves svet napreduje?

ARHANGEL. Ampak kako, kako!

KURIR. Vseeno kako. Glavno je, da napreduje.

ARHANGEL. Napredek zaradi napredka. To ni noben napredek.

KURIR. Kaj pa potem?

ARHANGEL. Norost.

KURIR. Vsak napredek je bil najprej norost.

ARHANGEL. Mogoče imaš prav. Svet napreduje samo zato, ker je nor, nor pa je, ker ne vidi, kam gre. Ko bi videl, bi rajši ostal na mestu, kjer je bil. Tam, kjer je bil, je bila še tišina, zdaj pa – slišiš? (*Pokaže proti avtomobilski cesti, odkoder je slišati neprestani ropot vozil.*)

KURIR. Slišim, slišim. (*Zase*) Odlična lokacija za kleparsko delavnico.

ARHANGEL. Kjer je tišina, je tudi filozofija.

KURIR. Zdaj je samo še v vaši popotni torbi. Zelo žal mi je zanjo. Vseeno pa morava naprej, da primeva našega boga – če je to sploh še kakšen bog.

ARHANGEL. Pazi, da ne prime on tebe. Njegova roka je dolga.

KURIR. Pst! Tu je.

JEHOVA. (*Se vrne*) Tako, pa sem ga le pregovoril. Zdaj je nekaj tega filozofa lepo v meni – na varnem –

ARHANGEL. (*Stopi naprej*) Filozof ni nikoli na varnem. Vsaj pred dvomi ne. In dvomi ne pred njim. Dober dan.

JEHOVA. (*Spremenjen, filozofsko čemeren*) O, ti si? (*Ko vidi kurirja*) Pa tudi ti? Torej sta prišla za menoj? Ne potrebujem vaju več. Poleg tega pa tudi jaz zelo resno dvomim. Bojim se, da je prišlo z njegovo človeško naravo vame tudi nekaj njegove filozofije. Res je – dvomim o vajini existenci. Skrajni čas je, da ugotovimo, kdo sta in kaj sta. Mogoče sta samo sinonim za nekaj veliko bolj preprostega, kot je tista kategorija, ki jo obsega angelstvo. Se pravi, da sta samo semantični problem.

ARHANGEL. Že mogoče, že mogoče. Vendar, o gospod, nisva prišla, da bi razpravljala o takih stvareh, temveč zato, da bi pokleknila pred vas.

KURIR. In vas na kolenih prosila, naj se spametujete.

JEHOVA. Tudi jaz prosim vaju dva, da bi se. Čeprav ne na kolenih – filozof ne pade na kolena pred nikomer. Tudi pred filozofijo ne. Klečati pred filozofijo pomeni filozofijo, katere naloga je demitizacija – mitizirati! Dovolj! Vstanita.

KURIR. Gospod, ali ne bi šli rajši domov? Mislim, v nebesa.

JEHOVA. Filozof je vedno v nebesih, ker so nebesa tam, kjer je filozofija. Ergo tu na Zemlji. Samo tu na Zemlji še iščemo resnico.

ARHANGEL. Ker so jo v nebesih že našli.

JEHOVA. Ne, niso je.

ARHANGEL. Ne vem, če je tako, ne vem.

KURIR. (*Arhangelu tiho*) Saj je vseeno. Filozofirajmo, samo da ga spravimo nazaj tja gor. (*Jehovi*) Vi vse preveč visite na tej Zemlji. Prišežem, da se tudi tistemu koščku zemlje odpovedali le z največjo težavo.

JEHOVA. Kakšnemu koščku?

KURIR. Tistemu vendar, ki ste ga odstopili bogovom.

JEHOVA. Oprosti, jaz bogovom nisem odstopil ničesar.

KURIR. Kako da ne?

JEHOVA. Kdaj? Kje?

KURIR. V norišnici.

JEHOVA. To ni izključeno. Kaj takega namreč lahko storiš samo v norišnici.

KURIR. Gotovo – saj ste jim odstopili zemljo zato, da vas iz norišnice rešijo.

JEHOVA. Kako? Oni? Če se prav spominjam, si me rešil ti.

KURIR. Potem jo pa odstopite meni.

JEHOVA. In kaj boš z njo?

KURIR. (*Si ne upa z besedo na dan*) V nebesa jo vzamem s seboj.

JEHOVA. Kaj pa ti bo v nebesih?

KURIR. Za spomin na Zemljo.

JEHOVA. Zanimiva misel. Dobro, kurir, naj bo. Vzemi jo in bog s teboj.

KURIR. Mi jo boste pomagali spraviti tja gor?

JEHOVA. Ni je toliko, da je ti ne bi mogel nesti sam. Ná.

(*Vzame prgišče zemlje in mu jo da.*)

KURIR. (*Razočaran, zase*) Ta preklemani stiskač! (*Gledajoč prgišče zemlje, arhangelu*) In kaj sedaj?

ARHANGEL. Prepusti stvar meni. Tu lahko pomaga le še filozofija.

KURIR. Komu pa je že kdaj ta pomagala?

ARHANGEL. Marsikomu. – Gospod –

JEHOVA. (*Strmeč v daljavo*) Prosim. Kar govori, kar govori –

ARHANGEL. Tu ne morem. Ta cesta – (*Ropot z bližnje avtomobilske ceste.*) Preveč hrupa je.

KURIR. In koliko karambolov. Le kdo bo vse to popravil? Ljudje razbijajo avtomobile, da je veselje –

ARHANGEL. In mite, mite!

(Arhangel in Jehova
napravita nekaj krogov po odru.)

- ARHANGEL. (*Ga prime pod pazduho*) Kaj je za videzom stvari, gospod?
- JEHOVA. Za videzom stvari ni nič.
- ARHANGEL. In če je tudi nič samo navidezen?
- JEHOVA. Potem tudi z ničem ni nič.
- ARHANGEL. No, pojdiva naprej, gospod. Filozofi so že od nekdanj najraje modrovali med hojo. Na sprehodih. Peripatetiki.
- JEHOVA. Da, na sprehodih po stvarstvu.
- ARHANGEL. Kaj je lepšega od takega sprehoda po stvarstvu?
- JEHOVA. Mogoče stvarstvo na sprehodu?
- KURIR. (*Kot bi ga hotel čim prej potisniti navzgor v nebo*) Ali pa stvarnik, stvarnik.
- JEHOVA. Moram reči, da je moj filozof globoko evaluiral stvari.
- ARHANGEL. Že, z entelehijskih premis fenomenologije –
- JEHOVA. Fenomenologije?
- ARHANGEL. V dimenzijah funkcionalno dinamičnih neidiomatskih dilem eksistence, transponirane v sintetične strukture konotativno semantičnih tendenc –
- JEHOVA. Da, to sem mislil, ravno to. To, to, to. Kar nadaljuj, kar nadaljuj.
- KURIR. (*Zase*) Na osnovi te podlage ga mogoče še res spravimo s tega sveta.
- ARHANGEL. Samo – to bi želel poudariti – samo hiliastično eshatološka transpozicija v območju idealitete nas lahko reši blokad in struktur realitete naše resničnosti, ki se reproducira in obnavlja v svojih konstitutivnih sestavinah izvenpercepcijskih danosti, postulatov in zaznav.
- JEHOVA. (*Hudo impresioniran*) Da, da, to je tisto. Več je neznanega med nebom in zemljo, kot vaša šolska si modrost predstavlja.
- KURIR. Če je tako, potem resnica ni ne na nebu ne na zemlji, temveč –
- JEHOVA. Kje?
- KURIR. (*Pokaže proti nebu*) Tam gori nekje med nebom in zemljo.
- ARHANGEL. Kdo ve? Mogoče ima prav. Kaj če bi pogledali, kaj je tam?
- KURIR. (*Arhangelu*) In ko bomo tam, si že nekako pomagamo naprej.
- JEHOVA. Med nebom in zemljo –? Ni izključeno. Ni izključeno –
- ARHANGEL. (*Ga prime pod pazduho*) Med realiteto in superrealiteto – med fiziko in metafiziko – Vzemimo na primer kartezianizem. Ta se je razvil na kontinentu v velik monistični sistem Spinoze, čigar reakcija je bila monadistična ali individualistična teorija Leibniza.
- JEHOVA. Monadistična? Kaj je to?
- ARHANGEL. Vse vam bo jasno, samo da pridemo tja gor.
- JEHOVA. Tja gor?
- ARHANGEL. Med zemljo in nebo.
- JEHOVA. A kako naj pridemo tja? Saj nimamo kril –
- ARHANGEL. Imamo jih. Krila filozofije.
- JEHOVA. To je res – samo da se ne bi z njimi povzpeli le previsoko –

KURIR. (*Medtem ko Jehova ostaja čedalje bolj odsoten, kot bi ga kdo uspaval*) Brez skrbi – še nobeden se ni.

ARHANGEL. Oni, ki verujejo –

JEHOVA. Verujejo? Vame?

ARHANGEL. Ne, ne – v eksistenco nekake enotne philosophiae perennis – Na pravi poti so le, če priznavajo kot novi medievalisti, da je edino sholastika, navzlic raznim vulgarnim aberacijam postmedievalne ere, bila in ostane edina philosophia perennis – (*Z Jehovo se izgubita v višavi.*)

KURIR. (*Strmeč v prgišče zemlje, ki jo še vedno drži v roki*) In to naj bi bila radodarnost božja. (*Pohiti za onima dvema.*)

Peto dejanje

V NEBESIH

KURIR. Priznati jim moram, da so to dobro speljali. Čenčali so in modrovali

ARHANGEL. O kom govoriš?

KURIR. O njih.

ARHANGEL. O meni? Zakaj me onikaš?

KURIR. Po vsem tem, kako ste to speljali, vas ne morem vikati kot nekoč.

ARHANGEL. Ah, kaj bi to. Glavno je, da je on tu gor.

KURIR. (*Zase*) In da pridem jaz spet tja dol. – Ampak – ne, nikoli ne bi verjel, da je kaj takega mogoče. Filozofirati toliko časa in tako, da celo bog ne ve več, kje je. Šele ko smo jo primahali sem gor, je vprašal: »Kje pa smo?« In ko ste mu povedali, je bilo že prepozno. »Slaba filozofija, ki človeka spelje z Zemlje«, samo to je še rekel in potem so ga bogovi posadili tja, kjer je še zdaj.

JEHOVA. (*Strmeč v magično zrcalo pred seboj*) Ni bilo prav, da si me speljal sem gor z moje lepe Zemlje.

ARHANGEL. Lepe? Dajte no! Ta dvajseti vek jo je popolnoma skazil in oskrnil. Srednji vek je razpadel vsaj v razvaline –

KURIR. Kar ni nič hudega, saj je grad, ki je v ruševinah, še najbolj gradu podoben.

ARHANGEL. – dvajseti bo v odpadke, ki pa ne razpadejo.

JEHOVA. Dolgčas – dolgčas – Gledati venomer le bistvo stvari. Bistvo stvari ni bistveno. Bistven je njihov videz.

ARHANGEL. Rekel bi, da je od tistega filozofa ostalo le bore malo v vas.

JEHOVA. Malo. Ko so me posadili sèm na ta stol, kjer čakam zdaj na sodbo bogov, je v meni obmolknil. Sicer pa je filozof, kot vemo, še najbolj filozofu podoben, kadar molči.

KURIR. Oh, gospe –

ARHANGEL. Molči!

KURIR. Saj nisem filozof. Le nekaj sem hotel, gospod. Tisti košček zemlje, ki ste ga odstopili meni, ni slab – samo malo ga je, bore malo. Le prgišče – Ne bi še kaj dodali?

ARHANGEL. Kljub vsemu pa bi bilo dobro, če bi doumeli vsaj metafizično stran pozemske nečednosti.

JEHOVA. Že mogoče, že mogoče.

ARHANGEL. Nečednost ograža tudi čednost duš.

JEHOVA. (*Jezno*) Govori o čem drugem! O čemerkoli. O revščini, boleznih, vojski, če hočeš, samo o čednosti nobene več.

ARHANGEL. Za vojske mi ni mar, odkar sem bil ob svoj meč.

KURIR. Danes ne nosi meča nihče več. Tudi boljši ljudje ne.

ARHANGEL. Boljših ljudi ni, ker so vsi slabi.

JEHOVA. In ravno to je dobro, da so slabi. Da niso, ne bi mogli grešiti. In če ne bi mogli grešiti, bi bili še slabši. Kot stare device. Torej je grešiti dobro, da ne bi grešili še bolj.

ARHANGEL. Vse to govorite samo zato, da vam ne bi bilo treba govoriti o tem, zakaj Zemlja ni več vrt gospodov.

JEHOVA. Tisti raj, po pravici povedano, ni bil tak, da bi ga razumen človek lahko dolgo prenašal.

KURIR. To je res. Nobenega kina – stadionov, smučišč – kabrioletov –

ARHANGEL. Jaz sem bil večkrat tam, pa moram reči, da se nisem dolgočasil.

JEHOVA. Ampak ti si genij – in geniji se ne dolgočasijo, temveč dolgočasijo druge.

ARHANGEL. Prav res ne vem, kako morete govoriti tako o najlepšem, kar ste ustvarili.

JEHOVA. Pa ne da bi bil to ti?

ARHANGEL. Ne jaz, raj na Zemlji. Paradiž.

KURIR. Lep paradiž, kjer niti paradižnikov ni bilo.

JEHOVA. Razen fig in tistih kislih jabolk nobenega sadeža.

ARHANGEL. Vi ste nepoboljšljivi.

JEHOVA. Kot vsaka popolnost. Ko bi jo bilo mogoče poboljšati, ne bi bila več popolnost. (*Vzdahne*)

KURIR. Gospod, boste venomer strmeli v to zrcalo?

ARHANGEL. To je zrcalo večnosti, v katerem večnost gleda samo sebe, se pravi Čisto Bivanje.

KURIR. Čisto Bivanje! Ali niste rekli, da sta Čisto Bivanje in Nič eno in isto?

ARHANGEL. Ne jaz, Hegel.

KURIR. To je edini filozof, ki nekaj dam nanj. Ta je dokazal, da je vse, kar je na tem svetu, razumno, iz česar sledi, da je razumna tudi norost.

ARHANGEL. Tebe ni motila tam doli, to vem.

KURIR. Ne, ni me motila. Mene tam doli sploh nič ni motilo. Seveda, razen tega, da sem spadal med revnejše sloje – po volji svojega gospoda – (*Zase*) – dokler mu nisem sunil nekaj od tistega, ker je imel on preveč.

ARHANGEL. O gospod, samo besedo recite – pa bo Zemlja, oskrunjena in onesnažena, spet raj.

JEHOVA. Si pozabil, da nimam nobene besede več?

ARHANGEL. Vrnjena vam bo, če ste pripravljeni uničiti industrijsko civilizacijo.

JEHOVA. Saj praviš, da se bo uničila sama. Zakaj ji jemati priložnost, da stori po tvojem mnenju vsaj nekaj dobrega?

KURIR. Čujte me, gospod –

ARHANGEL. Ne segaj gospodu v besedo.

KURIR. Saj pravi, da nima več nobene besede.

ARHANGEL. Mir, da bi te zlomek!

KURIR. Kakšna kletev. Tako danes ne kolnejo več niti v osnovni šoli. Ko se naselim tam doli, bom tudi jaz klel, ampak čisto drugače. Tako kot kolnejo mehaniki. Ali veste, kako kolnejo?

ARHANGEL. Ne! Pa tudi ne maram vedeti.

KURIR. Ali pa kleparji, medtem ko popravljajo razbite avtomobile.

ARHANGEL. Ki jih pušča za seboj dvajseto stoletje. Kdo ve, kam gre to stoletje?

KURIR. Verjetno v enaindvajseto.

ARHANGEL. Pa tudi to ni gotovo. Mogoče nikoli ne pride do tja.

KURIR. Zakaj ne, saj ima dovolj prometnih sredstev na razpolago. Predvsem pa motorje na notranje izgorevanje.

ARHANGEL. Le odkod tebi vsa ta učenost?

KURIR. Iz večerne šole.

ARHANGEL. Ti da si hodil v večerno šolo? Kdaj?

KURIR. Ko ste vi s svojimi alieniranci jedli moj kikiriki, govorili o koncu sveta in kadili nekakšna sumljiva zelišča.

ARHANGEL. Samo enkrat.

KURIR. Dovolj, da še zdaj niste čisto pri sebi.

JEHOVA. (*Ki ju ne posluša*) Sedeti tu celo večnost? Ne! Rajši harakiri.

ARHANGEL. Harakiri! (*Kurirju*) Si slišal, kaj je rekel? Bog pa harakiri.

JEHOVA. Celu večnost.

KURIR. Večnosti sploh ni. Baje so si jo izmislili ljudje.

ARHANGEL. Ne! Izmislili so si, da so si jo izmislili. Nikar ne skušaj tolažiti našega gospoda. Večnost je in ne samo ena – cela večnost večnosti.

JEHOVA. Čuj, Gabriel, povej mi, kaj je to bolečina?

ARHANGEL. Bolečina? (*Pomisli, nato počasi odkima z glavo*) Ne vem.

V knjigah sem večkrat bral o nji, kakšna je, pa ne vem.

JEHOVA. Te, ko smo bili tam doli na Zemlji, nikdar ni bolelo?

ARHANGEL. Nikdar.

KURIR. (*Zase*) Škoda.

JEHOVA. Tudi mene ne. In ker me ni, zdaj ne vem, kaj je bolečina. Očitajo mi jo, veš.

ARHANGEL. Kdo? Bogovi?

JEHOVA. Ah ne – ti se za bolečine ne menijo. Ljudje, ljudje.

ARHANGEL. (*Omalovažujoče*) Ah, ljudje – Ne mislite več nanje. Tudi oni ne mislijo na vas.

JEHOVA. (*Spet čez nekaj časa*) Gabriel.

ARHANGEL. Prosim, gospod.

JEHOVA. Kdo je že rekel: boli me, torej sem?

ARHANGEL. Nihče.

JEHOVA. (*nadaljuje*) In ker mene nič ne boli, me mogoče sploh ni. Ker pa me ni, tudi misliti ne morem, temveč le mislim, da mislim. V resnici pa misli namesto mene –

ARHANGEL. Kdo?

JEHOVA. Človek.

ARHANGEL. Ta da misli namesto vas? Smešno!

KURIR. Ali mislite, da misli tudi zame?

JEHOVA. Tudi.

KURIR. Nas so drugače učili. Učili so nas, da mora vsak misliti sam zase, ne pa da bi moral misliti zase in še za boga povrhu – ne, tega nas v večerni šoli –

ARHANGEL. Nehaj že s to svojo šolo!

KURIR. Sem že nehal. Glejte, tu je spričevalo.

ARHANGEL. Poleg tega pa se v šolo ne hodi zvečer, pač pa zjutraj.

KURIR. V večerno šolo že ne.

JEHOVA. (*Vse globlje zamaknjen v zrcalo večnosti*) Če pogledam v bistvo stvari, je bistvo stvari nebistveno, ker je prazno in pusto. Da, bistven je videz, ker je poln in lep. Poln in lep kot – (*se nasmehne*) – kot noge tiste stevardese.

ARHANGEL. Oh, moj bog! Vam še zmerom hodijo tiste noge po glavi? Jih res ne morete pozabiti?

JEHOVA. Kaj je to strah, kurir?

KURIR. Jaz strahu ne poznam.

JEHOVA. Jaz pa. Bog ve, ali sem res bog?

ARHANGEL. Le kaj bo z vero, če bodo začeli še bogovi dvomiti o svoji lastni eksistenci.

(*Nastopijo bogovi*)

4. BOG. Kdo dvomi o eksistenci bogov?

KURIR. Jaz že ne.

JEHOVA. Jaz.

(*Bogovi se spogledajo*)

2. BOG. Se mi je zdelo. Odkar je bil na Zemlji, dvomi o vsem. In ker smo mi vse, dvomi tudi o nas.

4. BOG. Dvomiš o nas?

JEHOVA. Dvomim. O vsem dvomim. Mislim, da sem zastavil stvar že od vsega začetka narobe. Namesto da bi v človeka zasadil hrepenenje po njem samem, sem zasadil vanj hrepenenje po bogovih in tako se je človek brigal bolj za bogove kot sam zase. Ko je uvidel, da je to narobe,

je bilo prepozno, kajti medtem se je že tako pokvaril, da se mu je zdelo hrepenenje po njem samem smešno.

1. BOG. Zakaj nisi prinesel ognja?

KURIR. Da se ne bi opekeli. Verjemite mi, samo zato. Moram pa reči, da se ni veliko upiral, ko sem ga prijel pod pazduho in odpeljal nazaj sem gor.

ARHANGEL. Ti da si ga prijel pod pazduho?

KURIR. (*Se skuša izmazati*) Jaz pod eno, vi pod eno, pa smo jo primahali počasi sem gor. No, in zdaj ko smo tu, že komaj čakam, da se vrnem tja dol. (*Tiho bogovom*) Ampak tisti košček zemlje, ki ga je odstopil, je smešno majhen. Recite mu, prosim, gospodje, naj še kaj doda.

JEHOVA. No, torej, če ste prišli zaradi tistega ognja, vedite – arhangel Gabriel, sporoči jim ti mojo voljo.

ARHANGEL. Moj gospod in bog je sklenil, da vaši zahtevi ne ustreže. Ognja ne dobite nazaj. Človek bi bil, vsaj po njegovem mnenju, brez ognja, ki ga terjate, nemogoč.

1. BOG. Je nemara z njim kaj manj?

JEHOVA. Kaj pa veste vi o človeku? Ste že kdaj čofotali po vodi ali jedli carski praženec? So vas že kdaj ugrabili? Ste se že kdaj izmuznili iz rok ugrabiteljev?

KURIR. (*Zase*) Kot plen brez vrednosti.

JEHOVA. Ste že kdaj gledali bikoborbe? Ste se že kdaj dali masirati na Japonskem? Ste že kdaj bili v umobolnici?

1. BOG. Ne, in upam, da tudi nikoli ne bom.

JEHOVA. Ste kdaj gledali zvezde skozi njene rešetke? In poslušali slavca čivkati?

ARHANGEL. Peti.

JEHOVA. Vprašaj jih, če vedo – Kako je torej: čivka ali poje?

KURIR. Poje, gospod. Takole. (*Oponaša slavca.*)

1. BOG. Nehaj! Nehaj, sem rekel – (*Jehovi*) in k stvari.

4. BOG. Končajmo, Jehova. Ugotoviti moramo, da svoje naloge na Zemlji niste izvršili. (*Bogovi staknejo glave, kratek posvet*) Zato vas obsojamo, da boste, sedeč na tem stolu, znova zaspali in spali eno celo večnost.

ARHANGEL. O moj bog, ste slišali. Eno celo večnost? Ne bi bilo že pol večnosti več kot preveč?

KURIR. To je eno in isto. Ne znate matematike? Večnost, ki jo delite na pol, je še zmerom večna. V večerni šoli –

ARHANGEL. Že spet! Kaj bo počel svet brez boga? Svet je potreben božje roke. Podpore. Pomoči.

KURIR. To je res, saj so vsi ljudje zadolženi pri vseh ljudeh.

JEHOVA. In jaz pri njih.

KURIR. (*Polglasno*) Pa tudi pri meni – Se še spominjate, da sem vam posodil dvajset frankov – takrat, veste, ko ste vse zaigrali?

JEHOVA. (*Ne da bi se menil za svoj dolg pri kurirju*) Da sem vse zaigral? Mogoče pa nisem? Mogoče se je igra za moj svet šele pričela.

KURIR. (*Polglasno*) Ne govorim o vašem svetu, pač pa o mojih frankih. – Preden zaspate, bi prosil –

JEHOVA. (*Ne mara nič slišati – zamaknjen v svojo vizijo*) Ali ni lepo pomisliti, da so tam doli na mojem svetu ptiči, ki znajo – kaj? Čivkati ali peti?

KURIR. Oboje. (*Zagostoli.*)

JEHOVA. (*Že dremavo*) In jaz naj spim medtem? – Pa rastline, ki znajo rasti. Med njimi tudi takšne, ki vam kamen razženejo.

ARHANGEL. (*Pedantno*) Razkrečijo. Zato ji pravijo kreč. Ali saxifraga umbrosa.

JEHOVA. Kreč? Kakšna sočna beseda. Kar snedel bi jo.

KURIR. (*Zase*) No, to njemu ne bo težko. Jo je že večkrat.

ARHANGEL. (*Želeč potolažiti Jehovo*) Navsezadnje, gospod bojnih trum, pa so tudi sanje lepe – zlasti če so to božje sanje. Mogoče se vam bo sanjalo o Zemlji in vsem tistem, kar vam je bilo tam tako pri srcu. Morda celo o tisti –

KURIR. Stevardesi?

ARHANGEL. (*Strogo*) O saxifragi. – O moj bog, pa ne da bi... (*Žalostno pogleda Jehovo, ki mu je glava že kinknila*) Res je – spi. (*Se ozre v bogove.*) Spi. In kdo bo vladal ta čas nesrečni Zemlji?

(*Bogovi se spogledajo*)

1. BOG. (*Čez nekaj časa*) Ti, arhangel Gabriel.

ARHANGEL. (*Hudo prestrašen*) Jaz? Jaz nisem ustvarjen za vladanje.

1. BOG. Nič hudega. Po navadi vladajo prav takšni. Na, tu je tvoj meč.

ARHANGEL. Moj meč! Ampak zdaj ni več moj. Mihael je bil obenj, ker je z njim vse preveč mahal, jaz pa zato, ker sem z njim rožljaj. In navsezadnje je bilo prav tako. Kdor je filozof, z mečem ne rožlja.

1. BOG. Na, vzemi ga.

ARHANGEL. (*Pogleda proti Jehovi, ki spi*) Ampak Jehova, gospod moj, kaj poreče?

1. BOG. To je njegova, ne naša stvar.

ARHANGEL. Tudi ta meč je njegov, ne vaš.

1. BOG. Ne njegov, ne naš. Tvoj je, arhangel Gabriel.

ARHANGEL. (*Ima slabo vest, a meč se mu zdi vseeno preimeniten, zato ga vzame*) Hvala vam. Lep meč, ni kaj reči – A kaj mi bo? Kaj naj počnem z njim?

1. BOG. Zamahni!

ARHANGEL. Oo?

1. BOG. Zamahni – in ljudi, ki so spremenili raj v pekel, ne bo več.

ARHANGEL. Pa raj – bo spet?

1. BOG. Bo.

ARHANGEL. Prav takšen, kot je bil?

1. BOG. Prav takšen, kot je bil.

ARHANGEL. Pa filozofija?

1. BOG. Raju ni potrebna nobena filozofija.

ARHANGEL. (*Odločno*) Filozofiji pa ne raj brez filozofije.

1. BOG. Tudi v onem rajju je ni bilo, ki venomer sanjaš o njem.
 ARHANGEL. Res je – in zato tisti raj ni bil pravi raj. (*Dá meč kurirju.*)
 1. BOG. Arhangel Gabriel, vstanite! Pozivamo vas, da zamahnete!
 ARHANGEL. (*Zamahne z roko*) Sem že. (*In se poglobi v svoje bukve.*)

(*Bogovi obstopijo kurirja*)

1. BOG. Zamahni potemtakem ti, kurir nesrečni – mi pa poskrbimo, da tisti košček zemlje, ki je tvoj, ne bo prizadet.
 KURIR. V redu – pa avtomobili? Bodo v rajju še avtomobili?
 1. BOG. Smešno! Kakšno vprašanje!
 KURIR. Raja brez avtomobilov zame ni. Tam doli sem se izučil za mehanika – kleparja. Veste, kaj je to kleparstvo?
 1. BOG. Pusti pri miru to svoje kleparstvo.
 KURIR. Ne, ne. Kleparstva ne mislim pustiti.
 BOGOVI. (*Vsi hkrati – preteče*) Zamahni!
 KURIR. In zakaj ne zamahnete vi?
 1. BOG. Zemlja ne spada v naš resor. Ne smemo se vtikati v njene notranje zadeve. Kaj čakaš?
 KURIR. (*Ki mu gre že na jok*) Ne bom zamahnil, ne! (*Sede, nekaj časa strmi v bogove, ki postajajo čedalje bolj hudi, nato pa jim ves togoten pokaže jezik.*)
 4. BOG. Ste videli, kaj je storil? Jezik nam je pokazal.
 1. BOG. (*Pomirljivo*) To je res, a glede na to, da je bil to kljub vsemu angelski jezik, žalitev le ni tako huda, kot bi se zdelo na prvi pogled.
 2. BOG. Angel, ki kaže jezik, ni več angel.
 1. BOG. Kaj pa potem?
 2. BOG. Hudič. Torej je bil tudi jezik, ki nam ga je pokazal, hudičev. (*Kurirju*) Boš že zamahnil ali ne?
 KURIR. (*Zase*) Bom. Ampak po vas! (*Plane pokoncu*)
 3. BOG. (*Se vrne iz ozadja, kamor je medtem stopil. Potihem 1. bogu*) Nova direktiva.

(*V ozadju se prikaže Odposlanec*)

1. BOG. Če sem bog, sem zato, ker se lahko poživžgam na direktive. Bog, ki uboga, ni več bog.
 3. BOG. Vse kaže, da smo šli predaleč.
 1. BOG. Vsak bog gre včasih predaleč. Ravno zato, ker je bog.
 ODPOSLANEC. Njegovo Prabožje Nadnamstvo vprašuje, kdaj je ukazalo, naj se ljudem odvzame luč razuma?

(*Bogovi se spogledajo*)

4. BOG. Pravzaprav nikoli. Vendar – mislili smo – da imamo pravico terjati, naj se ljudem odvzame, kar so oni vzeli nam.

ODPOSLANEC. In vi Njegovemu Prabožjemu Nadnamstvu. Se ne spominjate več?

BOGOVI. (*Drug za drugim*) Ne. Jaz ne. Tudi jaz ne.

(*Silna svetloba.*
Bogovi popadajo na tla.)

ODPOSLANEC. In zdaj? Se vam je zdaj posvetilo?

BOGOVI. Res je. (*Klanjajoč se*) Šli smo predaleč. Vendar samo zato, ker se bojimo za svoje svetove.

ODPOSLANEC. (*Nastopi*) Za vaše svetove se vam ni treba več bati.

(*Osuplost*)

Medtem, ko se vi ukvarjate s svetom, ki pripada Jehovi, so se vaši svetovi –

BOGOVI. Kaj?

ODPOSLANEC. Sporazumeli so se z Zemljo in sklenili z njo pakt o nenapadanju.

3. BOG. Pakt o nenapadanju – kaj je to?

4. BOG. Malo manj kot vojna napoved.

ODPOSLANEC. Zbudite ga!

(*Bogovi pokorno zbudijo Jehovo*
ter odidejo vsi poklapani)

JEHOVA. Je tista večnost že mimo? Kaj bomo z našo Zemljo potemtakem? Sanjalo se mi je, da navzlic vsemu nekaj le ni v redu z njo.

ARHANGEL. (*Vesel*) No – končno! Hvala bogu.

JEHOVA. Se ti ne zdi, da bi bilo treba prometejskemu ognju še kaj dodati?

ARHANGEL. Recimo kanec ali dva božje misli: (*Ga v skrbeh pogleda*)

Ampak ne vaše. Vaša je preveč pozemska. Tole mu boste dodali.

Razsujte to po vsej Zemlji in naj raste.

ARHANGEL. Kaj, če smem vprašati?

JEHOVA. Ljubezen.

ARHANGEL. Ljubezen? Hm. Je ni že preveč na tej nesrečni Zemlji?

JEHOVA. Premalo. Ljubite svojega bližnjega.

ARHANGEL. Že, že – ampak svojo bližnjo? Svojo bližnjo?

JEHOVA. Tudi svojo bližnjo.

ARHANGEL. Ne, ne, treba bo več strogosti do grehov, ki jih počnejo tam doli.

JEHOVA. Zakaj neki? Božje zapovedi bi bile neznosne, če jih ne bi bilo mogoče prelomiti.

KURIR. Po možnosti tako, da tega niti bog ne opazi.

ARHANGEL. Pa kazen, kazen?

JEHOVA. Ta naj bo v strahu, da bo opazil. (*Kurirju*) No, kaj je s tvojo kleparsko delavnico?

KURIR. Pa ne da bi ves čas vedeli, kaj imam za bregom?

JEHOVA. Bog vse vidi, bog vse ve.

KURIR. Samo tega ne, da na tisti peščici zemlje ni mogoče ničesar postaviti.

Če ne boste nič dodali –

JEHOVA. Sem že dodal. Lahko greš.

KURIR. Oh, pa še kako lahko! Hvala vam, gospod. In če boste imeli spet kakšen karambol, kar pridite. Potrudil se bom. Za koga pa, če ne za vas? – Zbogom, mojster Gabriel. Mogoče bi vam lahko napravili nove perutnice? Iz aluminija. Tudi druga letala jih imajo.

ARHANGEL. Druga letala! Sem mar letalo?

KURIR. Ste, a bolj slabo. Še zdaj ne vem, kako ste se mogli vrniti sem gor v nebo – s takimi perutnicami.

JEHOVA. Kaj pa če so bile vse to samo sanje?

ARHANGEL. Čigave? Vaše?

JEHOVA. Ali pa človeške.

ARHANGEL. Če so, so hudo neodgovorne.

JEHOVA. Sanje so vedno neodgovorne. V tem je njihov čar.

ARHANGEL. In kaj če se vam samo sanja, da so bile le sanje?

JEHOVA. Uščipni me, pa boš videl, ali se zbudim.

ARHANGEL. Uščipniti boga! Ne, kaj pa si mislite o meni!

KURIR. Jaz ga pa bom. Pa še z veseljem. (*Ga uščipne*) No, kako je? Ste se zbudili?

JEHOVA. Menda sem se.

ARHANGEL. (*Se ozre proti občinstvu*) Kaj je to? Kdo so oni tam doli?

JEHOVA. Ljudje.

ARHANGEL. Pa ne da bi bili spet na Zemlji?

JEHOVA. Seveda, arhangel Gabriel. In to celo v gledališču.

ARHANGEL. Potem grem. Z gledališčem ne maram imeti nobenega opravka. (*Odide*)

KURIR. Pravi birokrat.

JEHOVA. Ne, filozof. Kdor je filozof, zapusti gledališče pred koncem igre, ker ni nobene igre, ki bi bila do konca filozofska. Tudi ta ni.

Konec